Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 26. septembra 2024*

„Odvolanie – Štátna pomoc – Schéma pomoci, ktorú Spolková republika Nemecko poskytla veľkým odberateľom elektrickej energie – Oslobodenie od sieťových poplatkov za roky 2012 – 2013 – Rozhodnutie vyhlasujúce schému pomoci za nezlučiteľnú s vnútorným trhom – Žaloba o neplatnosť – Lehota na podanie žaloby – Prípustnosť – Článok 107 ods. 1 ZFEÚ – Pojem ‚štátna pomoc' – Štátne prostriedky – Parafiškálny poplatok alebo iné povinné poplatky"

V spojených veciach C-792/21 P a C-793/21 P,

ktorých predmetom sú dve odvolania podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 16. decembra 2021,

AZ, v zastúpení: D. Fouquet, T. Hartmann, M. Kachel, M. J. Panknin a R. Wilde, Rechtsanwälte,

odvolateľka vo veci C-792/21 P,

ďalší účastníci konania:

Európska komisia, v zastúpení: pôvodne K. Herrmann, C. Kovács a T. Maxian Rusche, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci C. von Donat a G. Quardt, Rechtsanwälte, neskôr K. Herrmann, C. Kovács a T. Maxian Rusche, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Spolková republika Nemecko, v zastúpení: J. Möller a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

vedľajšia účastníčka v prvostupňovom konaní,

a

Spolková republika Nemecko, v zastúpení: J. Möller a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

odvolateľka vo veci C-793/21 P,

ďalší účastníci konania:

AZ, v zastúpení: D. Fouquet, T. Hartmann, M. Kachel, M. J. Panknin a R. Wilde, Rechtsanwälte,

žalobkyňa v prvostupňovom konaní,

* Jazyk konania: nemčina.

Európska komisia, v zastúpení: K. Herrmann, C. Kovács a T. Maxian Rusche, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka tretej komory K. Jürimäe (spravodajkyňa), predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu sudcu tretej komory, sudcovia N. Piçarra, N. Jääskinen a M. Gavalec,

generálna advokátka: L. Medina,

tajomník: D. Dittert, vedúci oddelenia,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 28. júna 2023,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky 9. novembra 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojím odvolaním vo veci C-792/21 P sa spoločnosť AZ domáha zrušenia rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie zo 6. októbra 2021, AZ/Komisia (T-196/19, ďalej len „napadnutý rozsudok“, EU:T:2021:646), ktorým Všeobecný súd zamietol jej žalobu, ktorou sa domáhala zrušenia rozhodnutia Komisie (EÚ) 2019/56 z 28. mája 2018 o schéme pomoci SA.34045 (2013/c) (ex 2012/NN) uplatnenej Nemeckom pre odberateľov základného zaťaženia podľa paragrafu 19 StromNEV (Ú. v. EÚ L 14, 2019, s. 1, ďalej len „sporné rozhodnutie“).

2 Svojím odvolaním vo veci C-793/21 P Spolková republika Nemecko navrhuje zrušenie napadnutého rozsudku.

3 Európska komisia svojimi vzájomnými odvolaniami podanými v každej z vecí C-792/21 P a C-793/21 P navrhuje tiež zrušenie napadnutého rozsudku.

Právny rámec

4 V odôvodnení 39 nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 [ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 248, 2015, s. 9) sa uvádza:

„V záujme transparentnosti a právnej istoty je vhodné poskytovať informácie verejnosti o rozhodnutiach Komisie, pričom je súčasne vhodné zachovávanie princípu, že rozhodnutia v prípadoch štátnej pomoci sa zasielajú dotknutému členskému štátu. Je preto vhodné zverejniť všetky rozhodnutia, ktoré by mohli ovplyvniť záujmy zainteresovaných strán buď v plnej, alebo sumárnej forme, alebo sprístupniť kópie takých rozhodnutí zainteresovaným stranám, ak tieto neboli zverejnené alebo ak neboli zverejnené celé.“

5 Článok 1 písm. h) tohto nariadenia stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia platia nasledujúce vymedzenia pojmov:

…

h) ‚zainteresovaná strana' je akýkoľvek členský štát a akákoľvek osoba, podnik alebo združenie podnikov, ktorých záujmy by mohli byť ovplyvnené poskytnutím pomoci, najmä príjemca pomoci, konkurujúce si podniky a obchodné združenia."

6 Článok 32 uvedeného nariadenia, nazvaný „Uverejnenie rozhodnutí", v odseku 3 stanovuje:

„Komisia uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie* rozhodnutia, ktoré prijala podľa článku 8 ods. 1 a 2 a článku 9."

Okolnosti predchádzajúce sporu a sporné rozhodnutie

7 Okolnosti predchádzajúce sporu, ktoré sa uvádzajú v bodoch 1 až 22 napadnutého rozsudku, možno zhrnúť takto.

O sporných legislatívnych a regulačných opatreniach

O systéme sieťových poplatkov pred zavedením sporných opatrení

8 Ustanovenie § 21 Energiewirtschaftsgesetz (zákon o ochrane dodávok energie) v znení Gesetz zur Neuregelung energiewirtschaftsrechtlicher Vorschriften (zákon o revízii predpisov v oblasti energetiky) z 26. júla 2011 (BGBl. 2011 I, s. 1554), ale pred novelizáciou uskutočnenou prostredníctvom Gesetz zur Weiterentwicklung des Strommarktes (zákon o rozvoji trhu s elektrickou energiou) z 26. júla 2016 (BGBl. 2016 I, s. 1786) (ďalej len „EnWG 2011") stanovoval okrem iného to, že sieťové poplatky musia byť primerané, nediskriminačné, transparentné a musia vychádzať z nákladov na efektívnu prevádzku siete.

9 Ustanovenie § 24 EnWG z roku 2011 poverovalo nemeckú spolkovú vládu, aby jednak predpisom stanovila všeobecnú metodiku výpočtu sieťových poplatkov a jednak určila, v ktorých prípadoch netypického používania sústavy možno schváliť alebo zakázať individuálne sieťové poplatky a za akých podmienok tak môže regulačný orgán urobiť.

10 Ustanovenie § 17 Stromnetzentgeltverordnung (spolkové nariadenie o sieťových poplatkoch pre elektrické sústavy) z 25. júla 2005 (BGBl. 2005 I, s. 2225, ďalej len „StromNEV 2005") vymedzuje metódu výpočtu, ktorú majú prevádzkovatelia sústavy používať na určovanie všeobecných poplatkov. Výpočet sa uskutočňuje v dvoch krokoch, ktoré pozostávajú v tom, že sa najprv zisťujú jednotlivé prvky ročných nákladov všetkých sústav a potom sa vypočítajú všeobecné poplatky na základe celkových ročných nákladov sústav.

11 Pri stanovovaní všeobecných poplatkov sa zohľadňujú tieto dva prvky, a to „funkcia simultánnosti", ktorá vyjadruje pravdepodobnosť, že spotreba elektrickej energie jednotlivého používateľa sústavy prispieva k ročnému špičkovému zaťaženiu danej úrovne sústavy, a maximálna úroveň príjmov na prevádzkovateľa povolená Bundesnetzagentur (Spolková

agentúra pre siete, Nemecko) (ďalej len „BNetzA“), ktorá sa stanovuje porovnávaním s ďalšími prevádzkovateľmi sústav tak, aby náklady vyplývajúce z neefektívnosti nebolo možné nahrádzať prostredníctvom sieťových poplatkov.

12 Ustanovenie § 19 StromNEV 2005 stanovuje individuálne poplatky pre kategórie používateľov, ktorých profily odberu a zaťaženia sa výrazne líšia od profilov iných používateľov (ďalej len „netypickí používatelia“). Pri týchto poplatkoch sa v súlade so zásadou, podľa ktorej sieťové poplatky odrážajú náklady siete, zohľadňuje príspevok týchto netypických používateľov k znižovaniu nákladov sústavy alebo k predchádzaniu zvýšeniu týchto nákladov.

13 V tejto súvislosti § 19 ods. 2 StromNEV 2005 zavádza individuálne poplatky pre tieto dve kategórie netypických používateľov:

– používatelia, ktorých príspevok k nákladom v čase špičky sa môže výrazne odlišovať od simultánneho ročného špičkového zaťaženia všetkých ostatných používateľov pripojených k tej istej úrovni sústavy, t. j. používatelia, ktorí systematicky odoberajú elektrickú energiu mimo času špičky (ďalej len „anticyklickí odberatelia“),

– používatelia, ktorých ročný odber elektrickej energie predstavuje aspoň 7 000 hodín využívania a viac než 10 gigawatthodín (ďalej len „odberatelia základného zaťaženia“).

14 StromNEV 2005, až do jeho zmeny EnWG 2011, stanovoval, že anticyklickí odberatelia a odberatelia základného zaťaženia podliehali individuálnym poplatkom vypočítaným na základe „metódy fyzickej stopy“, ktorú vypracovala BNetzA. Táto metóda zohľadňovala náklady sústavy spôsobené týmito odberateľmi, pričom minimálny poplatok zodpovedal 20 % uverejnených všeobecných poplatkov (ďalej len „minimálny poplatok“). Tento poplatok zaručoval prevádzkovanie sústavy, ku ktorej boli uvedení odberatelia pripojení, ak individuálne poplatky vypočítané podľa metódy fyzickej stopy boli nižšie ako tento minimálny poplatok alebo sa dokonca blížili k nule.

O sporných opatreniach

15 V súlade s § 19 ods. 2 druhou a treťou vetou StromNEV 2005, v znení EnWG 2011 (ďalej len „StromNEV 2011“) od 1. januára 2011, dátumu uplatňovania tohto ustanovenia so spätnou účinnosťou, boli individuálne poplatky pre odberateľov základného zaťaženia zrušené a nahradené úplným oslobodením od sieťových poplatkov (ďalej len „sporné oslobodenie“), o ktorom rozhodol príslušný regulačný orgán, a to BNetzA alebo regulačný orgán príslušnej spolkovej krajiny. Náklady tohto oslobodenia viedli k stratám prevádzkovateľov prenosových alebo distribučných sústav podľa úrovne sústavy, na ktorú boli príjemcovia pripojení.

16 V súlade s § 19 ods. 2 šiestou a siedmou vetou StromNEV 2011 boli prevádzkovatelia prenosovej sústavy povinní nahradiť prevádzkovateľom distribučnej sústavy stratu vyplývajúcu zo sporného oslobodenia a museli si medzi sebou vyrovnať náklady spôsobené týmto oslobodením prostredníctvom finančnej kompenzácie v súlade s § 9 Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz (zákon o podpore kogenerácie tepla a elektrickej energie) z 19. marca 2002 (BGBl. 2002 I, s. 1092), v dôsledku čoho každý z nich znášal rovnakú finančnú záťaž vyčíslenú podľa množstva elektrickej energie, ktorú dodával konečným odberateľom pripojeným k jeho sústave.

17 Od roku 2012 zaviedlo rozhodnutie BNetzA zo 14. decembra 2011 (BK8-11-024, ďalej len „rozhodnutie BNetzA z roku 2011“) mechanizmus financovania. V rámci tohto mechanizmu vyberali prevádzkovatelia distribučnej sústavy od konečných odberateľov alebo dodávateľov elektrickej energie prirážku (ďalej len „sporná prirážka“), ktorej suma sa odvádzala prevádzkovateľom prenosovej sústavy na kompenzáciu straty príjmov spôsobenej sporným oslobodením.

18 Výšku spornej prirážky každoročne vopred určovali prevádzkovatelia prenosovej sústavy na základe metodiky, ktorú stanovila BNetzA. Jej výšku za rok 2012, ktorý bol prvým rokom zavedenia tohto mechanizmu, stanovila priamo BNetzA.

19 Tieto ustanovenia sa neuplatňovali na náklady na sporné oslobodenie za rok 2011, a preto musel straty týkajúce sa tohto oslobodenia za uvedený rok znášať každý prevádzkovateľ prenosovej a distribučnej sústavy.

O systéme sieťového poplatku po prijatí sporných opatrení

20 Počas správneho konania, ktoré viedlo k prijatiu sporného rozhodnutia, bolo sporné oslobodenie najprv vyhlásené za absolútne neplatné súdnymi rozhodnutiami Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajinský súd Düsseldorf, Nemecko) z 8. mája 2013 a Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) zo 6. októbra 2015. Toto oslobodenie bolo následne s účinnosťou od 1. januára 2014 zrušené StromNEV 2005 v znení Verordnung zur Änderung von Verordnungen auf dem Gebiet des Energiewirtschaftsrechts (nariadenie, ktorým sa menia predpisy v oblasti energetiky) zo 14. augusta 2013 (BGBl. 2013 I, s. 3250) (ďalej len „StromNEV 2013“). Na základe StromNEV 2013 sa opätovne zaviedli do budúcnosti individuálne poplatky počítané na základe metódy fyzickej stopy, pričom namiesto minimálneho poplatku sa uplatňovali štandardné poplatky vo výške 10, 15 a 20 % všeobecných poplatkov v závislosti od odberu elektrickej energie (7 000, 7 500 a 8 000 hodín ročného využívania sústavy).

21 StromNEV 2013 zaviedol prechodný režim účinný od 22. augusta 2013 a spätne uplatniteľný na odberateľov základného zaťaženia, ktorí ešte nemali prospech zo sporného oslobodenia za roky 2012 a 2013 (ďalej len „prechodný režim“). Namiesto individuálnych poplatkov počítaných na základe metódy fyzickej stopy a minimálneho poplatku tento režim stanovoval výlučne uplatnenie štandardných poplatkov na týchto odberateľov.

Správne konanie a sporné rozhodnutie

22 V nadväznosti na viaceré sťažnosti Komisia 4. mája 2013 uverejnila svoje rozhodnutie o začatí konania podľa článku 108 ods. 2 ZFEÚ vo veci schémy pomoci založenej na sporných opatreniach (Ú. v. EÚ C 128, 2013, s. 43).

23 Na záver konania, v ktorom Spolková republika Nemecko a ďalšie dotknuté osoby predložili svoje pripomienky, Komisia prijala 28. mája 2018 sporné rozhodnutie.

24 Týmto rozhodnutím Komisia konštatovala, že od 1. januára 2012 do 31. decembra 2013 Spolková republika Nemecko protiprávne poskytovala štátnu pomoc vo forme sporného oslobodenia.

25 Konkrétne Komisia dospela k záveru, že výška štátnej pomoci zodpovedala sieťovým nákladom, ktoré v rokoch 2012 a 2013 spôsobili odberatelia základného zaťaženia, ktorí mali prospech z oslobodenia, alebo ak boli tieto náklady nižšie ako minimálny poplatok, tomuto poplatku.

26 Okrem toho Komisia uviedla, že sporná štátna pomoc nie je zlučiteľná s vnútorným trhom, keďže nespĺňala podmienky ani jednej z výnimiek upravených v článku 107 ods. 2 a 3 ZFEÚ a nemohla sa považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom ani z iných dôvodov.

27 V dôsledku toho Komisia rozhodla takto:

– sporné oslobodenie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, keďže odberatelia základného zaťaženia boli oslobodení od sieťových poplatkov zodpovedajúcich nákladom sústavy, ktoré spôsobili, alebo od minimálneho poplatku v prípade, že tieto náklady boli nižšie než tento poplatok,

– spornú pomoc uplatnila Spolková republika Nemecko v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ a je nezlučiteľná s vnútorným trhom,

– individuálna pomoc poskytnutá podľa dotknutej schémy nepredstavuje štátnu pomoc, ak v čase jej poskytnutia spĺňala podmienky stanovené v nariadení o pomoci „de minimis“ prijatom podľa článku 2 nariadenia Rady (ES) č. 994/98 zo 7. mája 1998 o uplatňovaní článkov [107] a [108 ZFEÚ] na určité kategórie horizontálnej štátnej pomoci (Ú. v. ES L 142, 1998, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 312) a

– Spolková republika Nemecko bola na jednej strane povinná vymáhať od príjemcov pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom, poskytnutú na základe dotknutej schémy pomoci, vrátane úrokov, a na druhej strane bola povinná zrušiť všetky platby, ktoré sa ešte nevykonali na základe tejto schémy, odo dňa prijatia sporného rozhodnutia.

Žaloba na Všeobecnom súde a napadnutý rozsudok

28 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 4. apríla 2019 podala AZ žalobu o neplatnosť sporného rozhodnutia.

29 Rozhodnutím predsedu šiestej komory Všeobecného súdu z 20. septembra 2019 bol Spolkovej republike Nemecko povolený vstup do konania ako vedľajšej účastníčke na podporu návrhov spoločnosti AZ v súlade s návrhom tohto členského štátu.

30 AZ na podporu svojej žaloby uviedla tri žalobné dôvody, z ktorých prvý je založený na neexistencii štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, druhý na porušení zásady rovnosti zaobchádzania a tretí na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery.

31 Napadnutým rozsudkom Všeobecný súd vyhlásil jej žalobu za prípustnú, následne zamietol tieto žalobné dôvody a v dôsledku toho žalobu o neplatnosť v celom rozsahu.

Konanie na Súdnom dvore a návrhy účastníkov konania

32 Svojím odvolaním vo veci C-792/21 P AZ v podstate navrhuje, aby Súdny dvor:

– zrušil napadnutý rozsudok a zrušil sporné rozhodnutie, pokiaľ ide o roky 2012 a 2013 v jeho celom rozsahu alebo subsidiárne v rozsahu, v akom sa jej toto rozhodnutie týka,

– subsidiárne zrušil napadnutý rozsudok a čiastočne sporné rozhodnutie a v zostávajúcej časti vrátil vec Všeobecnému súdu na opätovné rozhodnutie o jej návrhoch na zrušenie sporného rozhodnutia,

– subsidiárne v druhom rade zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec Všeobecnému súdu a

– uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.

33 Spolková republika Nemecko navrhuje, aby Súdny dvor vyhovel odvolaniu vo veci C-792/21 P a uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.

34 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor zamietol odvolanie vo veci C-792/21 P a uložil spoločnosti AZ povinnosť nahradiť trovy konania.

35 Svojím odvolaním vo veci C-793/21 P Spolková republika Nemecko navrhuje, aby Súdny dvor:

– zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, akom bola zamietnutá jej žaloba o neplatnosť ako nedôvodná,

– zrušil sporné rozhodnutie a

– uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania pred Všeobecným súdom a Súdnym dvorom.

36 AZ navrhuje, aby Súdny dvor vyhovel odvolaniu vo veci C-793/21 P a uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.

37 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor zamietol odvolanie vo veci C-793/21 P a uložil Spolkovej republike Nemecko povinnosť nahradiť trovy konania.

38 Komisia svojimi vzájomnými odvolaniami vo veciach C-792/21 P a C-793/21 P navrhuje, aby Súdny dvor:

– zrušil napadnutý rozsudok,

– vyhlásil žalobu o neplatnosť za neprípustnú a

– uložil spoločnosti AZ povinnosť nahradiť trovy konania pred Súdnym dvorom a Všeobecným súdom.

39 AZ a Spolková republika Nemecko navrhujú zamietnuť vzájomné odvolania a uložiť Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.

40 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 18. apríla 2023 boli veci C-792/21 P a C-793/21 P spojené na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

O návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania vo veci C-792/21 P

41 Podaním doručeným do kancelárie Súdneho dvora 1. februára 2024 AZ podala návrh na opätovné začatie ústnej časti konania v zmysle článku 83 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

42 Na podporu tohto návrhu AZ v prvom rade uvádza, že generálna advokátka vo svojich návrhoch riadne nezohľadnila rozhodujúce tvrdenie uvedené touto účastníčkou konania na preukázanie neexistencie povinného poplatku v prejednávanej veci.

43 V druhom rade AZ zastáva názor, že bod 61 rozsudku Všeobecného súdu z 24. januára 2024, Nemecko/Komisia (T-409/21, EU:T:2024:34), v ktorom tento súd rozhodol, že „prevádzkovatelia sietí nie sú zo zákona povinní požadovať od svojich odberateľov poplatok [dotknutý vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok], takže tento poplatok nemožno kvalifikovať ako povinný odvod“, predstavuje na účely tohto konania novú a rozhodujúcu skutočnosť.

44 V tejto súvislosti treba uviesť, že Súdny dvor môže v súlade s článkom 83 svojho rokovacieho poriadku kedykoľvek po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť o opätovnom začatí ústnej časti konania, najmä ak usúdi, že nemá dostatok informácií, alebo ak účastník konania uviedol po skončení tejto časti konania novú skutočnosť, ktorá môže mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie Súdneho dvora, alebo ak sa má vo veci rozhodnúť na základe tvrdenia, ku ktorému sa ešte účastníci konania nevyjadrili.

45 Po prvé, pokiaľ ide o údajné nezohľadnenie rozhodujúceho tvrdenia generálnou advokátkou, treba pripomenúť, že Štatút Súdneho dvora Európskej únie a Rokovací poriadok Súdneho dvora neupravujú možnosť účastníkov konania podať pripomienky v reakcii na návrhy prednesené generálnym advokátom. Podľa článku 252 druhého odseku ZFEÚ generálny advokát konajúci nestranne a nezávisle predkladá na verejných pojednávaniach odôvodnené návrhy v prípadoch, ktoré si vyžadujú jeho účasť. Súdny dvor nie je viazaný ani týmito návrhmi, ani odôvodnením, na základe ktorého generálny advokát k týmto návrhom dospel. V dôsledku toho nesúhlas účastníka konania s návrhmi generálneho advokáta, a to bez ohľadu na otázky, ktoré v nich generálny advokát skúma, nemôže byť sám osebe dôvodom opodstatňujúcim opätovné začatie ústnej časti konania (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. júla 2023, Grupa Azoty a i./Komisia, C-73/22 P a C-77/22 P, EU:C:2023:570, bod 25, ako aj citovanú judikatúru, a z 8. februára 2024, Pilatus Bank/ECB, C-256/22 P, EU:C:2024:125, body 29 a 30, ako aj citovanú judikatúru).

46 V druhom rade, pokiaľ ide o odvolávanie sa na rozsudok Všeobecného súdu z 24. januára 2024, Nemecko/Komisia (T-409/21, EU:T:2024:34), treba konštatovať, že rozsudok vydaný Všeobecným súdom nemôže zaväzovať Súdny dvor (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. decembra 2019, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo/Komisia, C-342/18 P, EU:C:2019:1043, bod 60).

47 Za týchto podmienok Súdny dvor po vypočutí generálneho advokáta konštatuje, že nie je potrebné nariadiť opätovné začatie ústnej časti konania.

O vzájomných odvolaniach

48 Vzájomné odvolania podané Komisiou majú za cieľ spochybniť prípustnosť žaloby na prvom stupni, čo predstavuje predbežnú otázku vo vzťahu k meritórnym otázkam položeným v hlavných odvolaniach. Vzájomné odvolania teda treba preskúmať ako prvé (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. decembra 2020, Changmao Biochemical Engineering/Distillerie Bonollo a i., C-461/18 P, EU:C:2020:979, bod 43).

49 Komisia na podporu svojich vzájomných odvolaní uvádza dva odvolacie dôvody.

O prvom dôvode vzájomných odvolaní

Argumentácia účastníkov konania

50 Prvým dôvodom uvedeným na podporu svojich vzájomných odvolaní Komisia vytýka Všeobecnému súdu, že sa v bodoch 36 až 43 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď prijal široký výklad pojmu „zverejnenie“ v zmysle článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ. Všeobecný súd sa teda nesprávne domnieval, že každé uverejnenie v úradnom vestníku zodpovedá tomuto pojmu bez ohľadu na to, či je takéto uverejnenie podmienkou nadobudnutia účinnosti dotknutého aktu v súlade s článkom 297 ZFEÚ a či je stanovené samotnou Zmluvou.

51 V prvom rade výklad Všeobecného súdu je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora vyplývajúcou z rozsudku zo 17. mája 2017, Portugalsko/Komisia (C-339/16 P, EU:C:2017:384, body 34 až 40), ako aj z uznesení z 31. januára 2019, Iordăchescu/Parlament a i. (C-426/18 P, EU:C:2019:89, bod 22), a z 5. septembra 2019, Fryč/Komisia (C-230/19 P, EU:C:2019:685, bod 15). Touto judikatúrou Súdny dvor konštatoval paralelu medzi článkom 263 šiestym odsekom ZFEÚ a článkom 297 ZFEÚ v tom zmysle, že uverejnenie dotknutého aktu predstavuje začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby iba v prípade, že je podmienkou nadobudnutia účinnosti tohto aktu a že sa stanovuje v samotnej Zmluve.

52 Tento záver potvrdzuje doslovný, kontextuálny a teleologický výklad článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ.

53 Pokiaľ ide na jednej strane o znenie tohto ustanovenia, Komisia tvrdí, že vo všetkých jazykových verziách s výnimkou nemeckej jazykovej verzie sa pojmy „zverejnenie/uverejnenie“ a „oznámenie“ nachádzajú tak v článku 263 šiestom odseku ZFEÚ, ako aj v článku 297 ZFEÚ, čo preukazuje, že medzi týmito dvoma ustanoveniami existuje paralela.

54 Pokiaľ ide na druhej strane o zmysel a účel článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ, lehoty na podanie žaloby stanovené v tomto ustanovení sú súčasťou cieľa právnej istoty. Ak osoba podliehajúca súdnej právomoci mala v úmysle napadnúť akt, mala by tak v zásade urobiť v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa oboznámila s konečným znením jeho obsahu. Naproti tomu v prípade všeobecne záväzných aktov, ktoré nemajú adresátov, je týmto dátumom dátum uverejnenia v úradnom vestníku. V prípade aktov označujúcich adresáta je uvedeným dátumom deň oznámenia tomuto adresátovi. Iba výnimočne a subsidiárne, pokiaľ ide o akt, ktorý sa nemá ani uverejniť, ani oznámiť, môže oboznámenie sa s vecou predstavovať skutočnosť, od ktorej začína

plynúť lehota na podanie žaloby. Paralela medzi článkom 263 šiestym odsekom ZFEÚ a článkom 297 ZFEÚ tak zaručuje, že následné uverejnenie aktu v úradnom vestníku na informačné účely nevedie k predĺženiu lehôt na podanie žaloby, a teda k právnej neistote.

55 V druhom rade uverejnenie rozhodnutia Komisie o ukončení formálneho vyšetrovacieho konania v úradnom vestníku nepredstavuje „uverejnenie“ v zmysle článku 297 ods. 2 druhého pododseku ZFEÚ. Nepredstavuje teda začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby.

56 Na jednej strane je takéto rozhodnutie adresované dotknutému členskému štátu a oznámené len jemu. V súlade s článkom 297 ods. 2 tretím pododsekom ZFEÚ nadobúda účinnosť takýmto oznámením, a nie jeho uverejnením v úradnom vestníku, ktorého cieľom je len informovať verejnosť, vrátane príjemcov pomoci, od ktorých by mal dotknutý členský štát túto pomoc vymáhať ešte pred uverejnením rozhodnutia. Na druhej strane uvedené uverejnenie nevyplýva zo Zmluvy o FEÚ, ale z článku 32 nariadenia 2015/1589 v spojení s jeho odôvodnením 39. Za týchto podmienok je na určenie začiatku plynutia lehoty, v rámci ktorej môže podnik príjemca pomoci napadnúť rozhodnutie o ukončení formálneho vyšetrovacieho konania, vhodné vychádzať z toho, kedy sa o tomto rozhodnutí skutočne dozvedel. V prípade neexistencie preukázateľného predchádzajúceho oboznámenia sa, dátum uverejnenia aktu v úradnom vestníku sa na základe právnej fikcie považuje za skutočné oboznámenie sa.

57 V treťom rade Komisia uvádza rad tvrdení, ktoré podľa nej podporujú jej výklad článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ.

58 Po prvé, opierajúc sa o štruktúru tohto ustanovenia, tvrdí, že uverejnenie a oznámenie aktu sú rovnocenné a že oboznámenie sa predstavuje subsidiárnu udalosť vo vzťahu k prvým dvom. Tento vzťah subsidiarity je narušený výkladom Všeobecného súdu, pretože ak by uverejnenie podľa článku 32 nariadenia 2015/1589 zodpovedalo uverejneniu podľa článku 297 ods. 1 ZFEÚ, lehota na podanie žaloby by musela začať plynúť, a to aj vo vzťahu k dotknutému členskému štátu a napriek oznámeniu, od dátumu tohto uverejnenia.

59 Po druhé Komisia zastáva názor, že výklad Všeobecného súdu vedie k nerovnosti zbraní medzi podnikmi, od ktorých sa pomoc vymáha, a ich konkurentmi, ktorí pomoc nedostali. Zatiaľ čo prvá skupina podnikov v praxi dostane od dotknutého členského štátu kópiu rozhodnutia, druhá skupina podnikov musí počkať na uverejnenie rozhodnutia v úradnom vestníku v súlade s článkom 32 nariadenia 2015/1589, takže lehoty na účinné podanie žalôb pre tieto podniky sú odlišné. Tento výklad tiež vedie k nerovnosti medzi Komisiou a podnikmi, od ktorých sa má pomoc vymáhať. Komisia má totiž na prípravu žalobnej odpovede dva mesiace, zatiaľ čo podniky by v dôsledku uvedeného výkladu mali dlhšiu lehotu na prípravu svojej žaloby.

60 Po tretie Všeobecný súd vychádzal z nesprávneho výkladu rozsudku z 10. marca 1998, Nemecko/Rada (C-122/95, EU:C:1998:94). Na rozdiel od sporného rozhodnutia totiž v rozhodnutí dotknutom vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, nebol označený žiadny adresát.

61 Po štvrté bod 38 napadnutého rozsudku, v ktorom Všeobecný súd uviedol, že AZ mohla subjektívne očakávať uverejnenie sporného rozhodnutia v úradnom vestníku, porušuje kogentnú povahu lehôt na podanie žaloby.

62 Spolková republika Nemecko namieta, že prvý dôvod vzájomných odvolaní nie je dôvodný. AZ navrhuje zamietnuť tento odvolací dôvod ako čiastočne neprípustný a čiastočne nedôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

– *O prípustnosti prvého dôvodu vzájomných odvolaní*

63 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že hoci je pravda, že Súdnemu dvoru, ktorý má v odvolacom konaní obmedzené právomoci, nemožno predložiť spor v širšom rozsahu, než bol ten, ktorým sa zaoberal Všeobecný súd (rozsudok z 1. júna 1994, Komisia/Brazzelli Lualdi a i., C-136/92 P, EU:C:1994:211, bod 59), nič to nemení na tom, že odvolateľ má právo podať odvolanie na Súdny dvor, v rámci ktorého uvedie odvolacie dôvody vyplývajúce zo samotného napadnutého rozsudku, a ktoré majú z právneho hľadiska spochybniť jeho dôvodnosť (rozsudky z 29. novembra 2007, Stadtwerke Schwäbisch Hall a i./Komisia, C-176/06 P, EU:C:2007:730, bod 17, ako aj z 26. februára 2020, ESVČ/Alba Aguilera a i., C-427/18 P, EU:C:2020:109, bod 54).

64 Prvým dôvodom svojich vzájomných odvolaní Komisia spochybňuje posúdenie Všeobecného súdu týkajúce sa námietky neprípustnosti, ktorú vzniesla pred Všeobecným súdom a ktorá vychádzala z oneskorenosti žaloby podanej spoločnosťou AZ. Odvolávanie sa v tomto rámci na súdne rozhodnutia, ktorých sa pred Všeobecným súdom nedovolávala, je tak len rozšírením jej argumentácie, a preto musí byť vyhlásené za prípustné (pozri analogicky rozsudky z 19. mája 1983, Verros/Parlament, 306/81, EU:C:1983:143, bod 9; z 26. apríla 2007, Alcon/ÚHVT, C-412/05 P, EU:C:2007:252, bod 40, a z 5. marca 2024, Kočner/Europol, C-755/21 P, EU:C:2024:202, bod 41).

65 Z toho vyplýva, že na rozdiel od toho, čo tvrdí AZ, je tento odvolací dôvod prípustný v celom rozsahu.

– *O dôvodnosti prvého dôvodu vzájomných odvolaní*

66 Prvým dôvodom uvedeným na podporu svojich vzájomných odvolaní Komisia spochybňuje dôvodnosť posúdení Všeobecného súdu uvedených v bodoch 36 až 43 napadnutého rozsudku. Podľa jej názoru na rozdiel od toho, ako Všeobecný súd v týchto bodoch rozhodol, lehota na podanie žaloby o neplatnosť sporného rozhodnutia spoločnosťou AZ neplynie odo dňa uverejnenia tohto rozhodnutia v úradnom vestníku, ale odo dňa, keď sa táto spoločnosť o uvedenom rozhodnutí skutočne dozvedela.

67 V tejto súvislosti treba konštatovať, že v bodoch 36 až 43 napadnutého rozsudku Všeobecný súd zamietol námietku neprípustnosti Komisie založenú na údajnej oneskorenosti žaloby o neplatnosť sporného rozhodnutia podanej spoločnosťou AZ.

68 Zo znenia bodov 36 až 38 tohto rozsudku vyplýva, že Všeobecný súd sa domnieval, že lehota na podanie žaloby začala v prejednávaných veciach plynúť odo dňa uverejnenia sporného rozhodnutia v úradnom vestníku, ku ktorému došlo 16. januára 2019, a že táto lehota bola dodržaná.

69 Na podporu tejto úvahy Všeobecný súd v bode 37 uvedeného rozsudku pripomenul, že dátum oboznámenia sa s aktom má ako kritérium pre začiatok plynutia uvedenej lehoty subsidiárny charakter vo vzťahu ku kritériám uverejnenia alebo oznámenia aktu. Hoci zdôraznil, že uverejnenie nebolo podmienkou nadobudnutia účinnosti sporného rozhodnutia, v bode 38 toho

istého rozsudku uviedol, že toto rozhodnutie musí byť uverejnené v úradnom vestníku v súlade s článkom 32 ods. 3 nariadenia 2015/1589, takže AZ mohla legitímne očakávať, že uvedené rozhodnutie bude uverejnené.

70 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ „súdne konanie uvedené v tomto článku sa začne do dvoch mesiacov od zverejnenia daného opatrenia, alebo jeho oznámenia žalobcovi, alebo ak toto chýba, odo dňa, keď sa o ňom žalobca dozvedel“.

71 Zo znenia tohto ustanovenia, najmä z výrazov „alebo“ a „ak toto chýba“, jasne vyplýva, že začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby je určený v závislosti od danej situácie a že tri kritériá, ktoré môžu viesť k začatiu plynutia tejto lehoty, sú hierarchicky usporiadané.

72 Lehota na podanie žaloby o neplatnosť tak začína plynúť predovšetkým od uverejnenia aktu alebo jeho oznámenia žalobcovi. Tieto dve hlavné kritériá sú v štruktúre uvedeného ustanovenia rovnocenné v tom zmysle, že žiadne z uvedených kritérií nie je vo vzťahu k druhému subsidiárne (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. mája 2017, Nemecko/Komisia, C-339/16 P, EU:C:2017:384, bod 38).

73 Naopak, ako Všeobecný súd správne uviedol v bode 37 napadnutého rozsudku, dátum oboznámenia sa s napadnutým aktom ako kritérium pre začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby má subsidiárny charakter vo vzťahu ku kritériám uverejnenia alebo oznámenia aktu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. marca 1998, Nemecko/Rada, C-122/95, EU:C:1998:94, bod 35), čo navyše nie je v prejednávaných veciach spochybnené.

74 V prejednávaných veciach sporné rozhodnutie, ktorým bolo ukončené formálne vyšetrovacie konanie štátnej pomoci, označovalo ako adresáta dotknutý členský štát, a to Spolkovú republiku Nemecko, a bolo tomuto členskému štátu oznámené v súlade s článkom 297 ods. 2 tretím pododsekom ZFEÚ. Zároveň bolo toto rozhodnutie uverejnené v úradnom vestníku v súlade s článkom 32 ods. 3 nariadenia 2015/1589.

75 V takom prípade z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že pre adresáta aktu, ktorému mal byť oznámený, a to pre dotknutý členský štát, lehota na podanie žaloby o neplatnosť plynie odo dňa tohto oznámenia, a to aj vtedy, ak je akt tiež uverejnený v úradnom vestníku (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. mája 2017, Nemecko/Komisia, C-339/16 P, EU:C:2017:384, bod 37).

76 Naproti tomu z doslovného, teleologického a kontextuálneho výkladu článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ v spojení s judikatúrou Súdneho dvora vyplýva, že lehota na podanie žaloby o neplatnosť začína pre ďalšie dotknuté osoby, ako je AZ, plynúť od uverejnenia aktu v úradnom vestníku, a to aj vtedy, keď toto uverejnenie nevyplýva z článku 297 ods. 2 druhého pododseku ZFEÚ, ale z ustanovenia sekundárneho práva, akým je článok 32 ods. 3 nariadenia 2015/1589.

77 Po prvé treba konštatovať, že na znenie článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ odkazuje na „zverejnenie“ aktov vo všeobecnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. septembra 2013, PPG a SNF/ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, bod 31). V tomto znení tak nie je tento pojem spojený so žiadnou osobitnou podmienkou, najmä pokiaľ ide o právny základ povinnosti uverejnenia.

78 V tejto súvislosti je pravda, ako tvrdí Komisia, že Súdny dvor okrem iného rozhodol, že pojem „zverejnenie“ v zmysle článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ sa týka uverejnenia v úradnom vestníku, ktoré je podmienkou nadobudnutia účinnosti aktu a je stanovené Zmluvou o FEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. mája 2017, Portugalsko/Komisia, C-339/16 P,

EU:C:2017:384, bod 36; uznesenia z 31. januára 2019, Iordăchescu/Parlament a i., C-426/18 P, EU:C:2019:89, bod 22, ako aj z 5. septembra 2019, Fryč/Komisia, C-230/19 P, EU:C:2019:685, bod 15).

79 Na rozdiel od stanoviska, ktoré zastáva Komisia, však z toho nemožno vyvodiť, že pojem „zverejnenie“ v zmysle článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ sa obmedzuje na tento prípad.

80 Súdne rozhodnutia citované v bode 78 tohto rozsudku totiž nemožno vykladať izolovane, ale sú súčasťou judikatúry Súdneho dvora, ktorá vykladá pojem „zverejnenie“ v zmysle článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ široko. Tento pojem sa tak okrem prípadu uvedeného v tomto bode 78 vzťahuje aj na uverejnenie napadnutého aktu v úradnom vestníku, ktoré nevyplýva z povinnosti uloženej Zmluvou, ale z ustálenej praxe inštitúcií Európskej únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. marca 1998, Nemecko/Rada, C-122/95, EU:C:1998:94, body 36 a 39) alebo z ustanovenia sekundárneho práva, akým je článok 32 ods. 3 nariadenia 2015/1589 (pozri v tomto zmysle uznesenie z 25. novembra 2008, S.A.BA.R./Komisia, C-501/07 P, EU:C:2008:652, bod 23), či dokonca na uverejnenie na internetovej stránke inštitúcie, orgánu, úradu alebo agentúry Únie, ak je to stanovené sekundárnym právom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. septembra 2013, PPG a SNF/ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, body 30 až 32).

81 Po druhé, pokiaľ ide o ciele článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sú lehoty na podanie žaloby podľa tohto ustanovenia kogentné a nemôžu sa od nich odchýliť ani účastníci konania, ani súd. Boli zavedené s cieľom zabezpečiť právnu istotu tým, že sa zabráni časovo neobmedzenému spochybňovaniu aktov Únie, ktoré vyvolávajú právne účinky, ako aj akejkoľvek diskriminácii alebo svojvoľnému zaobchádzaniu pri výkone spravodlivosti (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. decembra 1967, Muller-Collignon/Komisia, 4/67, EU:C:1967:51, s. 479; z 23. januára 1997, Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, bod 21; uznesenia zo 16. novembra 2010, Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert/Komisia, C-73/10 P, EU:C:2010:684, bod 52, ako aj z 31. januára 2019, Iordăchescu/Parlament a i., C-426/18 P, EU:C:2019:89, bod 21).

82 Na jednej strane, pokiaľ pritom ide o rozhodnutie, akým je sporné rozhodnutie, ktorým sa ukončuje formálne vyšetrovacie konanie štátnej pomoci, zdá sa, že na rozdiel od dátumu oboznámenia sa, môže byť dátum uverejnenia aktu v úradnom vestníku v záujme právnej istoty objektívne a s istotou stanovený vo vzťahu ku všetkým dotknutým osobám, ktorým sa toto rozhodnutie neoznámilo. V tejto súvislosti je irelevantné, že sa tieto osoby mohli s týmto aktom oboznámiť pred jeho uverejnením.

83 To navyše vysvetľuje, že vo všeobecnej štruktúre článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ a v záujme právnej istoty má dátum uverejnenia prednosť pred dátumom oboznámenia sa, ktorý je, ako bolo pripomenuté v bode 73 tohto rozsudku, subsidiárnym kritériom pre začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby. S Komisiou sa tak nemožno stotožniť, keď v skutočnosti navrhuje obrátiť vzťah medzi týmito dvoma kritériami uvedenými v článku 263 šiestom odseku ZFEÚ.

84 Na druhej strane na rozdiel od tvrdení Komisie výklad uvedený v bodoch 76 a 80 tohto rozsudku môže tiež zabrániť akejkoľvek diskriminácii alebo svojvoľnému zaobchádzaniu pri výkone spravodlivosti a zabezpečiť tak rovnosť zbraní príjemcov štátnej pomoci a konkurenčných podnikov. Pre všetky tieto dotknuté osoby totiž lehota na podanie žaloby začína plynúť od toho istého dňa, a to od dátumu uverejnenia rozhodnutia v úradnom vestníku. Okrem toho, keďže Komisia je autorom takéhoto rozhodnutia a je zodpovedná za jeho uverejnenie v úradnom vestníku, nemôže sa platne dovolávať údajnej nerovnosti zbraní v jej neprospech.

85 Po tretie, pokiaľ ide o kontext, štruktúra Zmlúv tiež svedčí proti prísnej paralele, ktorú navrhuje Komisia, medzi pojmami „zverejnenie/uverejnenie“ použitými v článku 263 šiestom odseku a v článku 297 ods. 2 druhom pododseku ZFEÚ. V tejto súvislosti totiž stačí konštatovať, že hoci tieto dve ustanovenia patria do hlavy I šiestej časti Zmluvy o FEÚ, neupravujú ten istý predmet. Zatiaľ čo prvé sa nachádza v kapitole 1 venovanej inštitúciám, a konkrétnejšie v jej oddiele 5 venovanom Súdnemu dvoru Európskej únie, druhý sa nachádza v kapitole 2 venovanej právnym aktom Únie a postupom ich prijímania.

86 Na základe všetkých týchto dôvodov je potrebné dospieť k záveru, že Všeobecný súd v bodoch 36 až 43 napadnutého rozsudku správne rozhodol, že lehota na podanie žaloby začala spoločnosti AZ plynúť v deň uverejnenia sporného rozhodnutia v úradnom vestníku.

87 Prvý dôvod uvedený na podporu vzájomných odvolaní sa preto musí zamietnuť ako nedôvodný.

O druhom dôvode vzájomných odvolaní

Argumentácia účastníkov konania

88 Druhým dôvodom uvedeným na podporu svojich vzájomných odvolaní Komisia vytýka Všeobecnému súdu, že sa v bode 41 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia.

89 Všeobecný súd tým, že v bode 41 napadnutého rozsudku uviedol, že „sa nepreukázalo, že v danej veci sa [AZ] ‚preukázateľne‘ dozvedela o [spornom] rozhodnutí“ pred jeho uverejnením, skreslil skutkové okolnosti a dôkazy. Vzhľadom na skutočnosti, ktoré Komisia uviedla pred Všeobecným súdom, je totiž zjavné, že AZ vedela o existencii sporného rozhodnutia pred jeho uverejnením v úradnom vestníku najneskôr 21. septembra 2018.

90 Spolková republika Nemecko sa domnieva, že vzhľadom na to, že prvý dôvod vzájomných odvolaní je nedôvodný, je druhý odvolací dôvod pre výsledok týchto odvolaní irelevantný. AZ sa domnieva, že tento druhý dôvod vzájomných odvolaní je neprípustný a v každom prípade nedôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

91 V bode 41 napadnutého rozsudku Všeobecný súd uviedol, že „v každom prípade sa… v prejednávanej veci nepreukázalo, že [AZ] sa ‚preukázateľne‘ dozvedela o [spornom] rozhodnutí“.

92 V tejto súvislosti výraz „v každom prípade“ naznačuje, že tento dôvod predstavuje doplňujúce odôvodnenie napadnutého rozsudku. Podľa ustálenej judikatúry pritom tvrdenia smerujúce proti doplňujúcemu odôvodneniu rozhodnutia Všeobecného súdu nemôžu viesť k zrušeniu tohto rozhodnutia, a sú teda neúčinné (uznesenie z 21. decembra 2023, United Parcel Service/Komisia, C-297/22 P, EU:C:2023:1027, bod 55 a citovaná judikatúra).

93 Druhý dôvod uvedený na podporu vzájomných odvolaní musí byť zamietnutý ako neúčinný, pričom nie je potrebné rozhodnúť o jeho prípustnosti.

94 V dôsledku toho musia byť vzájomné odvolania zamietnuté v celom rozsahu.

O hlavných odvolaniach

95 Na podporu svojho odvolania vo veci C-792/21 P AZ uvádza formálne štyri dôvody. S odvolacími dôvodmi, ktoré označuje ako prvý a druhý, však zaobchádza spoločne a nerozlišuje medzi nimi. Treba teda vychádzať z toho, že AZ v podstate uvádza tri odvolacie dôvody. Prvý odvolací dôvod, ktorý sa delí na štyri časti, je založený na porušení práva byť vypočutý a povinnosti odôvodnenia. Druhý odvolací dôvod, ktorý možno rozdeliť na štyri časti, je založený na porušení článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Tretí odvolací dôvod je založený na porušení zásady zákazu diskriminácie.

96 Na podporu svojho odvolania vo veci C-793/21 P Spolková republika Nemecko podporovaná spoločnosťou AZ uvádza jediný odvolací dôvod založený na porušení článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Tento dôvod sa v podstate pripája k prvým trom častiam druhého dôvodu spoločnosťou AZ, ktorú podporuje Spolková republika Nemecko, na podporu jej odvolania vo veci C-792/21 P.

O prvom odvolacom dôvode vo veci C-792/21 P

Argumentácia účastníkov konania

97 Svojím prvým odvolacím dôvodom AZ tvrdí, že Všeobecný súd porušil jej právo byť vypočutá, povinnosť odôvodniť napadnutý rozsudok, článok 47 Charty základných práv Európskej únie a článok 6 ods. 1 prvú vetu Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950.

98 Tento odvolací dôvod je rozdelený do štyroch častí.

99 V prvej časti AZ vytýka Všeobecnému súdu, že porušil svoju povinnosť odôvodnenia a porušil jej právo byť vypočutá, keď v bode 8 napadnutého rozsudku zjavne nesprávne konštatoval, že sieťový poplatok uplatniteľný na anticyklických odberateľov bol vypočítaný podľa metódy fyzickej stopy. Na rozdiel od toho, čo Všeobecný súd uviedol v tomto bode a ako AZ zdôraznila na prvom stupni, StromNEV 2005 pre anticyklických odberateľov nikdy nestanovil výpočet poplatku na základe metódy fyzickej stopy. Všeobecný súd v tejto súvislosti v bodoch 117 a 127 napadnutého rozsudku pochopil tvrdenia spoločnosti AZ nesprávne. Ak by Všeobecný súd správne zohľadnil toto tvrdenie, nevychádzal by pri určení relevantného právneho rámca len z individuálneho sieťového poplatku upraveného v § 19 ods. 2 prvej vete StromNEV z roku 2005.

100 V druhej časti AZ vytýka Všeobecnému súdu, že v bodoch 12, 68 a 101 napadnutého rozsudku nezohľadnil jej argumentáciu týkajúcu sa určenia výšky spornej prirážky. Všeobecný súd nesprávne vychádzal zo zásady, že táto výška bola pre rok 2012 vypočítaná a stanovená rozhodnutím BNetzA z roku 2011, z čoho v bode 100 tohto rozsudku dospel k nesprávnemu záveru o existencii štátnej kontroly nad touto prirážkou. Podľa spoločnosti AZ pritom práve prevádzkovatelia sústav disponujú voľnosťou pri výpočte a stanovení uvedenej prirážky, ktorá nepodlieha žiadnej štátnej kontrole ani žiadnej regulácii.

101 V tretej časti AZ vytýka Všeobecnému súdu, že v bodoch 95 a 96 napadnutého rozsudku nezohľadnil jej argumentáciu týkajúcu sa neexistencie náhrady straty všetkých príjmov a nákladov vyplývajúcich zo sporného oslobodenia. Všeobecný súd tým porušil svoju povinnosť odôvodnenia, ako aj právo spoločnosti AZ byť vypočutá. Ak by Všeobecný súd zohľadnil túto argumentáciu, musel by dospieť k záveru, že sporná prirážka nepredstavuje poplatok.

102 Vo štvrtej časti AZ vytýka Všeobecnému súdu, že v bode 76 napadnutého rozsudku nezohľadnil jej argumentáciu týkajúcu sa neplatnosti rozhodnutia BNetzA z roku 2011. Všeobecný súd tým, že rozhodol, že toto rozhodnutie sa skutočne uplatňovalo a mohlo vyvolávať účinky, kým nie je zrušené alebo vyhlásené za protiprávne, vychádzal z nesprávneho výkladu vnútroštátneho práva. Podľa spoločnosti AZ bolo totiž uvedené rozhodnutie zrušené so spätnou účinnosťou k 1. januáru 2012, takže bolo neplatné od začiatku.

103 Komisia navrhuje zamietnuť prvý odvolací dôvod ako sčasti neprípustný a v každom prípade v celom rozsahu ako nedôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

104 Svojím prvým dôvodom AZ v podstate vytýka Všeobecnému súdu, že porušil jej právo byť vypočutá, ako aj povinnosť odôvodniť napadnutý rozsudok, keď riadne nezohľadnil viaceré tvrdenia, ktoré predložila. Tieto opomenutia navyše viedli k nesprávnemu posúdeniu nemeckého práva a spornej prirážky.

105 V tejto súvislosti treba v prvom rade pripomenúť, že povinnosť odôvodnenia, ktorá prináleží Všeobecnému súdu podľa článku 36 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie v spojení s jeho článkom 53 prvým odsekom, mu ukladá povinnosť jasne a jednoznačne oznámiť úvahy, ktorými sa riadil, aby to dotknutým osobám umožnilo zistiť dôvody prijatého rozhodnutia a Súdnemu dvoru vykonať jeho súdne preskúmanie (rozsudok zo 14. októbra 2010, Deutsche Telekom/Komisia, C-280/08 P, EU:C:2010:603, body 135 a 136, ako aj citovaná judikatúra).

106 Táto povinnosť však neukladá Všeobecnému súdu povinnosť vypracovať také odôvodnenie, ktoré by vyčerpávajúcim spôsobom a jednotlivo rozoberalo všetky tvrdenia vyjadrené účastníkmi konania. Odôvodnenie teda môže byť implicitné, ak umožní dotknutým osobám oboznámiť sa s dôvodmi, z ktorých Všeobecný súd vychádzal, a Súdnemu dvoru poskytne dostatok podkladov potrebných na uskutočnenie preskúmania v rámci odvolania (rozsudok z 30. novembra 2016, Komisia/Francúzsko a Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, bod 80, ako aj citovaná judikatúra).

107 V prejednávanej veci, pokiaľ ide jednak o prvú časť tohto odvolacieho dôvodu, treba konštatovať, že bod 8 napadnutého rozsudku nie je súčasťou odôvodnenia, na základe ktorého Všeobecný súd rozhodol o žalobných dôvodoch a tvrdeniach účastníkov konania, ale je súčasťou skutkového opisu sporu. Na druhej strane, pokiaľ ide o body 117 a 127 tohto rozsudku, treba uviesť, že obsahujú zhrnutie niektorých tvrdení, ktoré AZ uviedla pred Všeobecným súdom a ktoré tento súd v bodoch 128 až 132 uvedeného rozsudku preskúmal a odôvodneným spôsobom zamietol s prihliadnutím na judikatúru, ktorú pripomenul v bodoch 122 až 125 toho istého rozsudku. Tvrdenie o porušení povinnosti odôvodnenia, ku ktorému malo dôjsť v bode 8 napadnutého rozsudku, je teda čiastočne neúčinné a čiastočne nedôvodné.

108 Pokiaľ ide o druhú až štvrtú časť tohto odvolacieho dôvodu, treba uviesť, že Všeobecný súd v bodoch 53 až 115 napadnutého rozsudku preskúmal a odôvodnene zamietol prvú časť prvého žalobného dôvodu predloženého spoločnosťou AZ v prvostupňovom konaní, ktorá bola založená na neexistencii pomoci poskytnutej zo štátnych prostriedkov. V tomto kontexte výslovne rozhodol o viacerých tvrdeniach spoločnosti AZ a v bodoch 76 a 90 tohto rozsudku najmä zamietol jej tvrdenie založené na neplatnosti rozhodnutia BNetzA z roku 2011, v bodoch 95 a 96 uvedeného rozsudku jej tvrdenie založené na neexistencii úplnej náhrady strát a v bode 101 toho istého rozsudku jej tvrdenie týkajúce sa určenia výšky spornej prirážky.

109 Z toho vyplýva, že na rozdiel od toho, čo tvrdí AZ, Všeobecný súd neporušil svoju povinnosť odôvodnenia tým, že riadne nezohľadnil tieto tvrdenia. Keďže tvrdenie spoločnosti AZ o porušení jej práva byť vypočutá je založené na predpoklade, že Všeobecný súd nezohľadnil jej tvrdenia, treba ho tiež zamietnuť.

110 Okrem toho, keďže sa zdá, že AZ pod zámienkou údajného porušenia povinnosti odôvodnenia tvrdí, že Všeobecný súd mal vyhovieť uvedeným tvrdeniam, treba konštatovať, že ide o otázku odlišnú od otázky porušenia povinnosti odôvodnenia a týka sa dôvodnosti odôvodnenia (pozri analogicky rozsudok z 30. novembra 2016, Komisia/Francúzsko a Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, bod 79).

111 V druhom rade, pokiaľ ide o tvrdenia týkajúce sa pochybení Všeobecného súdu, ktorých sa dopustil pri analýze nemeckého práva, treba pripomenúť, že z článku 256 ods. 1 druhého pododseku ZFEÚ a článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie vyplýva, že odvolanie sa obmedzuje na právne otázky. Všeobecný súd je preto ako jediný oprávnený zistiť a posúdiť relevantný skutkový stav, ako aj posúdiť dôkazy. Posúdenie týchto skutočností a dôkazných prostriedkov teda nezakladá, s výnimkou prípadu ich skreslenia, právnu otázku, ktorá ako taká podlieha preskúmaniu Súdnym dvorom v rámci odvolacieho konania (rozsudok zo 4. marca 2021, Komisia/Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, bod 46 a citovaná judikatúra).

112 Pokiaľ tak ide o preskúmanie posúdení Všeobecného súdu týkajúcich sa vnútroštátneho práva v rámci odvolania, ktoré v oblasti štátnej pomoci predstavujú posúdenie skutkového stavu, Súdny dvor má právomoc len overiť, či došlo ku skresleniu tohto práva (rozsudky z 3. apríla 2014, Francúzsko/Komisia, C-559/12 P, EU:C:2014:217, bod 79, a zo 14. decembra 2023, Komisia/Amazon.com a i., C-457/21 P, EU:C:2023:985, bod 20, ako aj citovaná judikatúra). Skreslenie musí zjavne vyplývať z dokumentov v spise bez toho, aby bolo potrebné vykonať nové posúdenie skutkového stavu a dôkazov (rozsudok z 3. apríla 2014, Francúzsko/Komisia, C-559/12 P, EU:C:2014:217, bod 80).

113 Navyše ak odvolateľ tvrdí, že Všeobecný súd skreslil skutkový stav alebo dôkazy, musí podľa článku 256 ZFEÚ, článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a článku 168 ods. 1 písm. d) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora presne označiť dôkazy, ktoré Všeobecný súd skreslil, a preukázať pochybenia v rámci posudzovania, ktoré podľa jeho názoru viedli Všeobecný súd k tomuto skresleniu (rozsudky z 30. novembra 2016, Komisia/Francúzsko a Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, bod 99, ako aj z 28. apríla 2022, Yieh United Steel/Komisia, C-79/20 P, EU:C:2022:305, bod 53).

114 V prejednávanej veci je po prvé pravda, že prezentácia nemeckého práva, ktorú uviedol Všeobecný súd v bode 8 napadnutého rozsudku, je nepresná. Na rozdiel od toho, čo by z tohto bodu mohlo vyplývať, sa pred zavedením sporného oslobodenia podľa metódy fyzickej stopy vypočítali iba individuálne poplatky pre odberateľov základného zaťaženia a nie poplatky uplatniteľné na anticyklických odberateľov. AZ však v rámci tohto odvolacieho dôvodu nepreukázala, že táto nepresnosť v štádiu opisu okolností predchádzajúcich sporu mala vplyv na posúdenie dôvodnosti žaloby podanej na prvom stupni Všeobecným súdom.

115 Po druhé v zostávajúcej časti treba konštatovať, že AZ nepreukázala skreslenie vnútroštátneho práva, skutkových okolností a jej tvrdení uvedených pred Všeobecným súdom. Obmedzila sa totiž v podstate len na jednoduché tvrdenia, ktorých cieľom bolo všeobecným spôsobom spochybniť niektoré jeho posúdenia.

116 Po tretie tvrdenie týkajúce sa neexistencie účinkov rozhodnutia BNetzA z roku 2011, ktoré sa pripája k argumentácii predloženej spoločnosťou AZ v rámci druhej časti jej druhého odvolacieho dôvodu, bude preskúmané v tomto rámci.

117 S prihliadnutím na všetky predchádzajúce úvahy a s výhradou vyjadrenou v predchádzajúcom bode treba prvý odvolací dôvod uvedený vo veci C-792/21 P zamietnuť ako sčasti neúčinný a sčasti nedôvodný.

O prvých troch častiach druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-792/21 P a o jedinom odvolacom dôvode vo veci C-793/21 P

118 AZ a Spolková republika Nemecko vytýkajú Všeobecnému súdu, že porušil článok 107 ods. 1 ZFEÚ tým, že nesprávne konštatoval, že sporné oslobodenie predstavuje pomoc poskytnutú zo „štátnych prostriedkov“ v zmysle tohto ustanovenia.

119 Ich argumentácia sa v podstate týka troch otázok, z ktorých prvá sa týka právneho kritéria umožňujúceho posúdiť existenciu opatrenia poskytnutého zo „štátnych prostriedkov“, druhá existencie povinného zaťaženia a tretia štátnej kontroly.

O právnom kritériu umožňujúcom posúdiť existenciu opatrenia poskytnutého zo „štátnych prostriedkov“

– *Argumentácia účastníkov konania*

120 AZ prvou časťou svojho druhého odvolacieho dôvodu a Spolková republika Nemecko prvou časťou svojho jediného odvolacieho dôvodu v podstate vytýkajú Všeobecnému súdu, že na posúdenie štátnej povahy predmetných prostriedkov uplatnil nesprávne právne kritérium.

121 V prvom rade AZ a Spolková republika Nemecko v rámci svojich písomných podaní predložených Súdnemu dvoru spochybnili bod 77, ako aj body 64 až 66 a 77 napadnutého rozsudku z dôvodu, že Všeobecný súd sa nesprávne domnieval, že na účely určenia, či sú prostriedky štátne, sú existencia povinného zaťaženia konečných odberateľov alebo zákazníkov a štátna kontrola nad prostriedkami alebo správcami týchto prostriedkov dva prvky, ktoré „tvoria alternatívu“, takže stačí overiť, či sporná prirážka je povinným zaťažením porovnateľným s parafiškálnym poplatkom. Naopak, ide o kumulatívne kritériá, ako vyplýva najmä z judikatúry vyplývajúcej najmä z rozsudkov zo 17. júla 2008, Essent Netwerk Noord a i. (C-206/06, EU:C:2008:413, body 66, 69, 70, 72 a 75); z 28. marca 2019, Nemecko/Komisia (C-405/16 P, EU:C:2019:268, bod 72); z 15. mája 2019, Achema a i. (C-706/17, EU:C:2019:407), ako aj zo 16. septembra 2021, FVE Holýšov I a i./Komisia (C-850/19 P, EU:C:2021:740).

122 Podľa Spolkovej republiky Nemecko je okrem toho tento výklad Všeobecného súdu založený na alternatívnych kritériách v rozpore s bodom 99 a nasl. napadnutého rozsudku, v ktorých Všeobecný súd preskúmal existenciu štátnej kontroly, hoci už dospel k záveru o existencii povinného zaťaženia.

123 V druhom rade tento prístup Všeobecného súdu nemá podľa Spolkovej republiky Nemecko oporu ani v článkoch 30 a 110 ZFEÚ, ktoré sa predovšetkým týkajú zrušenia a zákazu protekcionistických opatrení.

124 AZ v tejto súvislosti tvrdí, že Všeobecný súd sa v bodoch 83 a 86 napadnutého rozsudku nesprávne zaoberal existenciou platobnej povinnosti používateľa sústavy, a nie konečného odberateľa, a v tejto súvislosti odkázal na pojem „poplatok“ či „daň“ v zmysle článkov 30 a 110 ZFEÚ. Sporná prirážka nespĺňa kritériá vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa tohto pojmu. Táto prirážka sa odlišuje od poplatkov dotknutých vo veciach, ktoré viedli k tejto judikatúre.

125 V treťom rade Spolková republika Nemecko tvrdí, že výklad článku 107 ods. 1 ZFEÚ, podľa ktorého treba predpokladať, že každý poplatok má štátny pôvod bez ohľadu na ciele sledované týmto ustanovením, je z právneho hľadiska nesprávny. Tento výklad by viedol k dôsledku, ktorý Zmluvy nestanovujú, a to, že by akákoľvek regulácia trhových cien viedla k použitiu štátnych prostriedkov, a musela by tak byť oznámená v súlade s článkom 108 ZFEÚ. Takáto regulácia pritom patrí do pôsobnosti voľného pohybu tovaru, a nie do pôsobnosti pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci.

126 V štvrtom rade AZ tvrdí, že Všeobecný súd sa v bodoch 101, 104 a 110 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď vychádzal z toho, že určenie prostriedkov nariadené štátom preukazuje v prejednávanej veci existenciu štátnej kontroly.

127 Komisia namieta, že prvá časť druhého odvolacieho dôvodu predloženého spoločnosťou AZ je sčasti neprípustná a sčasti nedôvodná. Domnieva sa, že prvá časť jediného odvolacieho dôvodu vzneseného Spolkovou republikou Nemecko je ako taká neúčinná.

– *Posúdenie Súdnym dvorom*

128 AZ a Spolková republika Nemecko v podstate vytýkajú Všeobecnému súdu, že uplatnil nesprávne právne kritérium na určenie, či sumy vyplývajúce zo spornej prirážky pochádzajú zo „štátnych prostriedkov“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

129 Podľa ustálenej judikatúry kvalifikácia „štátnej pomoci“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ predpokladá splnenie štyroch podmienok, a to, že existuje zásah zo strany štátu alebo „zo štátnych prostriedkov“, že tento zásah je schopný ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, že uvedený zásah priznáva selektívnu výhodu svojmu príjemcovi a že tento zásah narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže (rozsudok z 12. januára 2023, DOBELES HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, bod 31, ako aj citovaná judikatúra).

130 Pokiaľ ide o prvú z týchto podmienok, z ustálenej judikatúry vyplýva, že opatrenie možno kvalifikovať ako zásah zo strany štátu alebo pomoc poskytnutú „zo štátnych prostriedkov“ v prípade, že je opatrenie jednak poskytnuté priamo alebo nepriamo z týchto prostriedkov, a jednak že je pripísateľné členskému štátu (rozsudok z 12. januára 2023, DOBELES HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, bod 32, ako aj citovaná judikatúra).

131 Pokiaľ ide konkrétne o podmienku týkajúcu sa toho, aby bola výhoda poskytnutá „zo štátnych prostriedkov“, Súdny dvor vo svojej judikatúre stanovil dve kritériá umožňujúce preukázať, že finančné prostriedky, prostredníctvom ktorých sa podľa vnútroštátnej právnej úpravy priznáva cenová výhoda, predstavujú štátne prostriedky v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. januára 2023, DOBELES HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, body 34, 38, 39 a 42).

132 V prvom rade tak finančné prostriedky pochádzajúce z dane alebo iných poplatkov, ktoré sú podľa vnútroštátnej právnej úpravy povinné a ktoré sú spravované a prerozdeľované v súlade s touto právnou úpravou, predstavujú „štátne prostriedky“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ (rozsudok z 12. januára 2023, DOBELES HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, bod 38).

133 V druhom rade skutočnosť, že finančné prostriedky zostávajú nepretržite pod kontrolou štátu, a teda k dispozícii príslušným vnútroštátnym orgánom, postačuje na to, aby boli kvalifikované ako „štátne prostriedky“ v zmysle tohto ustanovenia (rozsudok z 12. januára 2023, DOBELES HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, bod 39, ako aj citovaná judikatúra).

134 Kritériá uvedené v bodoch 132 a 133 tohto rozsudku predstavujú alternatívne kritériá umožňujúce preukázať, že opatrenie sa poskytuje „prostredníctvom štátnych prostriedkov“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. januára 2023, DOBELES HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, bod 42), ako to na pojednávaní uznali AZ a Spolková republika Nemecko v odpovedi na otázku Súdneho dvora týkajúcu sa dosahu rozsudku z 12. januára 2023, DOBELES HES (C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1).

135 Z toho po prvé vyplýva, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 64 až 66 a 77 napadnutého rozsudku konštatoval, že štátnu povahu prostriedkov v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ možno preukázať dvoma alternatívnymi podmienkami, z ktorých jedna sa týka existencie povinného zaťaženia konečných odberateľov a zákazníkov a druhá štátnej kontroly nad riadením systému a najmä nad prostriedkami alebo správcami týchto prostriedkov. Vzhľadom na odpovede, ktoré poskytli AZ a Spolková republika Nemecko na pojednávaní, musia byť všetky tvrdenia spochybňujúce toto posúdenie zamietnuté.

136 Po druhé na rozdiel od toho, čo tvrdí Spolková republika Nemecko, nemožno Všeobecnému súdu vytýkať, že v bodoch 99 až 112 napadnutého rozsudku považoval za vhodné preskúmať existenciu štátnej kontroly nad prostriedkami vyberanými prostredníctvom spornej prirážky alebo nad prevádzkovateľmi sústav po tom, čo v bode 98 tohto rozsudku konštatoval existenciu parafiškálneho poplatku alebo povinného poplatku zahŕňajúceho použitie štátnych prostriedkov.

137 Je pravda, že Všeobecný súd mohol upustiť od tohto preskúmania týkajúceho sa existencie štátnej kontroly vzhľadom na alternatívnu povahu dvoch kritérií, ktoré skúmal. Nič však nebráni tomu, aby najmä z dôvodov riadneho výkonu spravodlivosti Všeobecný súd pokračoval vo svojom odôvodnení doplňujúcimi úvahami, akými sú v prejednávanej veci úvahy týkajúce sa existencie štátnej kontroly, rovnako ako to urobil Súdny dvor v bode 41 rozsudku z 12. januára 2023, DOBELES HES (C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1).

138 Po tretie v rozsahu, v akom Spolková republika Nemecko tvrdí, že je v rozpore s cieľmi článku 107 ods. 1 ZFEÚ predpokladať, že každý poplatok má štátny pôvod, vychádza jej argumentácia z nesprávneho predpokladu a výkladu napadnutého rozsudku.

139 Na jednej strane totiž, ako vyplýva z bodu 132 tohto rozsudku, „štátne prostriedky“ v zmysle tohto ustanovenia nemôžu byť prostriedky pochádzajúce z dane či iných poplatkov, ale len tie, ktoré pochádzajú z povinného zaťaženia stanoveného vnútroštátnou právnou úpravou, ktorý je spravovaný a rozdeľovaný v súlade s touto právnou úpravou. Na druhej strane, ako vyplýva z bodov 77 a 78 napadnutého rozsudku, Všeobecný súd sa práve snažil overiť, či bola sporná prirážka uložená štátom a v celom rozsahu formou právnej povinnosti prenesená na konečných platiteľov tejto prirážky.

140 Po štvrté, pokiaľ ide o argumentáciu spoločnosti AZ a Spolkovej republiky Nemecko týkajúcu sa článkov 30 a 110 ZFEÚ, treba konštatovať, že v bode 86 napadnutého rozsudku Všeobecný súd zohľadnil judikatúru týkajúcu sa týchto ustanovení, a to v doplňujúcom odôvodnení uvedenom príslovkou „okrem toho“. Z toho vyvodil, nezáleží na postavení platiteľa poplatku alebo dane, pokiaľ sa poplatok alebo daň týkajú dotknutého výrobku alebo činnosti nevyhnutne spojenej s týmto výrobkom. Dodal, že rozhodujúci prvok spočíva v tom, že subjekty, ktoré vyberali poplatok, nie sú iba povinné uskutočniť nákup zo svojich vlastných finančných prostriedkov, ale sú poverené štátom, aby spravovali štátne prostriedky.

141 Keďže tento bod uvádza doplňujúce odôvodnenie, argumentácia, ktorá ho kritizuje, je neúčinná.

142 V každom prípade treba konštatovať, že Všeobecný súd odkázal na judikatúru týkajúcu sa článkov 30 a 110 ZFEÚ nie na účely posúdenia spornej prirážky z hľadiska týchto ustanovení, ale na podporu svojej analýzy tejto prirážky z hľadiska článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Všeobecnému súdu preto nemožno vytýkať, že si zamenil rozdielne právne režimy vyplývajúce z týchto prvých dvoch ustanovení Zmluvy o FEÚ a z tretieho z nich.

143 Po piate, pokiaľ ide o tvrdenie spoločnosti AZ, že o poplatok ide len vtedy, ak je platiteľom poplatku konečný odberateľ, treba konštatovať, že toto tvrdenie sa konkrétnejšie týka posúdenia existencie povinného poplatku. Vzhľadom na to, že tohto posúdenia sa týka druhá časť druhého odvolacieho dôvodu AZ, toto tvrdenie bude preskúmané v rámci tejto časti.

144 Po šieste, pokiaľ ide o tvrdenia AZ, ktoré majú spochybniť body 101, 104 a 110 napadnutého rozsudku, treba uviesť, že tieto body sa rovnako ako tieto tvrdenia týkajú posúdenia existencie štátnej kontroly Všeobecným súdom. Vzhľadom na to, že tohto posúdenia sa týka tretia časť druhého odvolacieho dôvodu AZ, treba odkázať na nasledujúcu analýzu tejto nižšie.

145 Z vyššie uvedených dôvodov vyplýva, s výhradami vyjadrenými v bodoch 143 a 144 tohto rozsudku, že prvá časť druhého odvolacieho dôvodu predloženého spoločnosťou AZ a prvá časť jediného odvolacieho dôvodu predloženého Spolkovou republikou Nemecko sa musia zamietnuť ako sčasti neúčinné a sčasti nedôvodné.

O existencii povinného zaťaženia

– *Argumentácia účastníkov konania*

146 AZ druhou časťou svojho druhého odvolacieho dôvodu a Spolková republika Nemecko v druhej časti svojho jediného odvolacieho dôvodu v podstate tvrdia, že Všeobecný súd v bodoch 68 a 75 až 115 napadnutého rozsudku nesprávne uplatnil článok 107 ods. 1 ZFEÚ, keď kvalifikoval spornú prirážku ako parafiškálny poplatok alebo povinný poplatok.

147 AZ po prvé tvrdí, že Všeobecný súd porušil vnútroštátne právo, keď nesprávne konštatoval existenciu povinnosti prevádzkovateľov sústav vyberať spornú prirážku. Na tento účel Všeobecný súd nesprávne vychádzal len z rozhodnutia BNetzA z roku 2011. Toto rozhodnutie však nemecké súdy vyhlásili nielen za protiprávne, ale aj za neplatné od samého začiatku, takže na rozdiel od toho, čo uviedol Všeobecný súd v bode 76 napadnutého rozsudku, uvedené rozhodnutie nemohlo vyvolať účinky. Všeobecný súd v tomto bode nesprávne považoval tvrdenie spoločnosti AZ, ktoré uviedla vo svojej odpovedi na otázky Všeobecného súdu, za oneskorené. Podľa spoločnosti AZ bolo potrebné posúdiť fungovanie mechanizmu spornej prirážky z hľadiska

StromNEV 2013, uplatniteľného so spätnou účinnosťou od 1. januára 2012 po zrušení § 19 ods. 2 siedmej vety predpisu StromNEV 2011. Tieto predpisy pritom nestanovili povinnosť prevádzkovateľov sústav vyberať spornú prirážku, ani neoprávňovali BNetzA uložiť týmto prevádzkovateľom takúto povinnosť. Okrem toho rozsudok Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) zo 6. októbra 2015, z ktorého Všeobecný súd vychádzal v bode 85 napadnutého rozsudku, neobsahuje žiadnu povinnosť tohto druhu.

148 Po druhé AZ tvrdí, že vnútroštátne právo neobsahuje žiadnu povinnosť platiť spornú prirážku ani pre užívateľov sústavy, ktorých Všeobecný súd nesprávne označil za „konečných odberateľov“, ani pre konečných odberateľov v pravom zmysle slova. Aj za predpokladu, že by rozhodnutie BNetzA z roku 2011 uložilo prevádzkovateľom sústavy povinnosť vyberať túto prirážku, takáto povinnosť nemôže stačiť, na rozdiel od toho, ako Všeobecný súd rozhodol v bodoch 85, 88 a 90 napadnutého rozsudku, na to, aby používatelia sústavy mali symetrickú povinnosť platiť prirážku. Povinnosť platiť bolo možné stanoviť len na základe zmluvy dojednanej v každom jednotlivom prípade, keďže na roky 2012 a 2013 nebola stanovená zákonná požiadavka týkajúca sa prijatia alebo obsahu zmluvnej povinnosti preniesť spornú prirážku na používateľov sústavy. AZ zastáva názor, že v skutočnosti prináležalo každému dodávateľovi elektrickej energie ako používateľovi sústavy rozhodnúť o prenesení spornej prirážky na konečných odberateľov, čo Všeobecný súd nepreskúmal. Aj keby všetci dodávatelia rozhodli systematicky preniesť túto prirážku na konečných odberateľov, takýto postup by nepostačoval na konštatovanie existencie právnej povinnosti.

149 Po tretie sa AZ domnieva, že na rozdiel od toho, čo Všeobecný súd uviedol v bodoch 91 až 96 napadnutého rozsudku, prevádzkovatelia sústavy nedostali náhradu straty všetkých príjmov a nákladov spôsobenú sporným oslobodením. Konkrétne v prípade platobnej neschopnosti odberateľa základného zaťaženia, na ktorého sa vzťahovalo toto oslobodenie napriek nesplneniu podmienok, by tak rozhodnutie BNetzA z roku 2011, ako aj uplatniteľný právny rámec vylúčili kompenzáciu strát z pohľadávok prevádzkovateľa siete voči takémuto odberateľovi. Všeobecný súd navyše skreslil vnútroštátny právny kontext, keď v bode 96 tohto rozsudku odmietol tvrdenie AZ založené na tom, že prevádzkovatelia uzavretých distribučných sústav utrpeli straty príjmov z dôvodu sporných oslobodení.

150 Podobne Spolková republika Nemecko na jednej strane tvrdí, že Všeobecný súd najmä v bodoch 78, 83, 84 a 86 napadnutého rozsudku nesprávne konštatoval, že vzťah medzi dodávateľom a konečným odberateľom elektrickej energie nie je rozhodujúci pre záver o existencii povinného poplatku, a to z dôvodu, ktorý je nesprávny, že sporná prirážka sa nevyberá za spotrebu elektrickej energie, ale za používanie sústavy. Na druhej strane Všeobecný súd v bodoch 85 a 87 až 90 tohto rozsudku nesprávne a bez akéhokoľvek odôvodnenia odkázal na povinnosť úhrady a nesprávne z toho vyvodil povinnosť platiť spornú prirážku stanovenú vnútroštátnym právom. Vzhľadom na neexistenciu zákonnej povinnosti zaplatiť túto prirážku by k jej výberu mohlo dôjsť len na základe predpisov občianskeho práva. Odôvodnenie, ktorým Všeobecný súd dospel k tomuto zisteniu a záveru, je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora.

151 Komisia namieta, že tvrdenia AZ sú sčasti neprípustné, neúčinné alebo nedôvodné. Domnieva sa, že tvrdenia uvádzané Spolkovou republikou Nemecko sú založené na nesprávnom výklade napadnutého rozsudku a judikatúry Súdneho dvora a že sú v každom prípade neúčinné.

– *Posúdenie Súdnym dvorom*

152 Ako vyplýva z judikatúry citovanej v bode 132 tohto rozsudku finančné prostriedky pochádzajúce z dane alebo iných poplatkov, ktoré sú podľa vnútroštátnej právnej úpravy povinné a ktoré sú spravované a prerozdeľované v súlade s touto právnou úpravou, predstavujú „štátne prostriedky“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

153 V prejednávaných veciach Všeobecný súd po tom, čo v bodoch 78 až 97 napadnutého rozsudku posúdil spornú prirážku, dospel v bode 98 tohto rozsudku k záveru, že táto prirážka znamená použitie štátnych prostriedkov. Na podporu tohto záveru uviedol, že rozhodnutie BNetzA z roku 2011 ukladalo prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť vyberať spornú prirážku od používateľov sústavy a previesť príslušné príjmy prevádzkovateľom prenosových sústav. Tiež sa domnieval, že mechanizmus tejto prirážky zabezpečoval prevádzkovateľom sústavy úplnú kompenzáciu straty príjmov, ktorá im vznikla z dôvodu sporného oslobodenia, pretože výška uvedenej prirážky bola prispôsobená sume zdrojov požadovaných z dôvodu tohto oslobodenia. Ďalej zdôraznil, že táto suma bola určená podľa metodiky stanovenej rozhodnutím BNetzA z roku 2011, pričom sa spresnilo, že na rok 2012 toto rozhodnutie počiatočnú výšku tejto prirážky.

154 AZ a Spolková republika Nemecko spochybňujú tieto posúdenia tromi okruhmi tvrdení.

155 Po prvé AZ vytýka Všeobecnému súdu, že povinnosť vybrať spornú prirážku vyvodil z rozhodnutia BNetzA z roku 2011, hoci toto rozhodnutie bolo nemeckými súdmi vyhlásené za neplatné a legislatívny rámec neumožňoval BNetzA uložiť takúto povinnosť.

156 V tejto súvislosti Všeobecný súd po prvé v bodoch 76 a 90 napadnutého rozsudku konštatoval, že tvrdenia založené na neúčinnosti rozhodnutia BNetzA z roku 2011 boli pred ním vznesené oneskorene.

157 Takýto záver nie je poznačený nesprávnym právnym posúdením.

158 Je totiž nesporné, že AZ tieto tvrdenia uplatnila pred Všeobecným súdom až vo fáze odpovede na otázky položené Všeobecným súdom. Uvedené tvrdenia navyše nemožno považovať za rozšírenie prvého žalobného dôvodu uvedeného v žalobe na prvom stupni a založeného na neexistencii „štátnej pomoci“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, keďže tento žalobný dôvod ako taký nespochybňoval existenciu účinkov vyvolaných rozhodnutím BNetzA z roku 2011, ale jeho cieľom bola spochybnenie záverov, ktoré Komisia z tohto rozhodnutia vyvodila. Všeobecný súd preto správne uplatnil ustanovenia článku 84 ods. 1 svojho rokovacieho poriadku, keď konštatoval, že tie isté tvrdenia sú neprípustné z dôvodu ich oneskorenosti.

159 Po druhé treba v každom prípade uviesť, že tvrdenia uvedené v bode 155 tohto rozsudku nemôžu obstáť.

160 Ani prípadná protiprávnosť schémy pomoci, najmä vzhľadom na vnútroštátne právo, ani jej zrušenie ju totiž nezbavujú povahy „štátnej pomoci“, keďže napriek takejto protiprávnosti alebo zrušeniu takáto schéma vyvolala účinky v praxi (pozri v tomto zmysle rozsudky z 3. marca 2005, Heiser, C-172/03, EU:C:2005:130, bod 38, ako aj z 21. decembra 2016, Komisia/Aer Lingus a Ryanair Designated Activity, C-164/15 P a C-165/15 P, EU:C:2016:990, bod 69), ako Všeobecný súd v podstate správne rozhodol v bodoch 76 a 90 napadnutého rozsudku. Okrem toho, ako Všeobecný súd tiež správne uviedol v bode 76 tohto rozsudku, účinnosť pravidiel štátnej pomoci by bola značne oslabená, ak by ich uplatnenie mohlo byť vylúčené len z dôvodu, že opatrenie

pomoci, ktoré bolo v praxi uplatnené, bolo neskôr vyhlásené za neplatné *ab initio*. V tejto súvislosti je tak irelevantné, že prípadné zrušenie schémy pomoci je retroaktívne, keďže počas určitého obdobia sa schéma v praxi uplatňovala (pozri analogicky rozsudok zo 6. novembra 2012, Komisia/Maďarsko, C-286/12, EU:C:2012:687, body 44 a 45).

161 Pokiaľ ide o rozsudok Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) zo 6. októbra 2015 uvedený v bode 85 napadnutého rozsudku, treba zdôrazniť, že Všeobecný súd sa obmedzil na konštatovanie, že tento nemecký súd sa domnieval, že sporná prirážka predstavuje poplatok, prostredníctvom ktorého sa mala vykryť strata príjmov prevádzkovateľov sústavy. Z toho vyplýva, že v rozsahu, v akom AZ vytýka Všeobecnému súdu, že z tohto rozsudku nesprávne vyvodil existenciu povinnosti vyberať spornú prirážku, je jej tvrdenie založené na nesprávnom výklade napadnutého rozsudku.

162 V druhom rade AZ a Spolková republika Nemecko tvrdia, že Všeobecný súd nesprávne rozhodol, že koneční odberatelia, ktorí boli okrem toho nesprávne definovaní tak, že zahŕňajú používateľov sústav, sú povinní platiť spornú prirážku.

163 Po prvé, pokiaľ ide o identifikáciu konečných platiteľov spornej prirážky, Všeobecný súd v bode 83 napadnutého rozsudku konštatoval, že táto prirážka sa týka len vzťahu medzi prevádzkovateľmi sústavy a používateľmi sústavy, keďže táto prirážka sa vyberá nie ako dôsledok spotreby elektrickej energie, ale používania sústavy. V bode 84 tohto rozsudku z toho vyvodil, že otázka, či dodávatelia elektrickej energie boli povinní preniesť uvedenú prirážku na konečných odberateľov elektrickej energie, je irelevantná. Podľa neho totiž konečnými dlžníkmi prirážky boli užívatelia sústavy, teda samotní dodávatelia, ako aj koneční odberatelia priamo pripojení do sústavy, a nie ostatní koneční odberatelia.

164 V tejto súvislosti záver, podľa ktorého sa sporná prirážka vyberá v dôsledku používania sústavy, a záver, podľa ktorého sa používatelia sústavy musia považovať za konečných odberateľov, patria do posúdenia skutkového stavu. V súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 111 tohto rozsudku pritom Súdnemu dvoru neprináleží preskúmavať takéto posúdenie, ak neexistuje žiadne tvrdenie o skreslení.

165 Po druhé, pokiaľ ide o existenciu platobnej povinnosti používateľov sústavy, z bodov 85 a 87 až 89 napadnutého rozsudku vyplýva, že Všeobecný súd sa stotožnil s posúdeniami Komisie, podľa ktorých rozhodnutie BNetzA z roku 2011 ukladalo prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť vyberať a preniesť spornú prirážku a že toto rozhodnutie stanovilo mesačný prevod príjmov z tejto prirážky rôznym prevádzkovateľom prenosových sústav. Na základe toho dospel k záveru, že sporná prirážka zavedená správnym orgánom prostredníctvom regulačného opatrenia bola záväzná pre používateľov sústav.

166 Podľa judikatúry Súdneho dvora, ktorá spresňuje kritérium pripomenuté v bodoch 132 a 152 tohto rozsudku, sumy vyplývajúce z tarifného príplatku, povinnosť platenia ktorého uložil štát odberateľom elektrickej energie, sú podobné dani, ktorá zaťažuje elektrickú energiu, a pochádzajú zo „štátnych prostriedkov“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Na to, aby sa finančné prostriedky mohli za také považovať, musia pochádzať z povinných príspevkov uložených právnou úpravou dotknutého členského štátu a musia byť spravované a prerozdeľované v súlade s touto právnou úpravou bez ohľadu na to, či mechanizmus financovania patrí v úzkom slova zmysle do kategórie poplatkov daňovej povahy vo vnútroštátnom práve. Naopak nestačí, aby prevádzkovatelia sietí premietli do predajnej ceny elektrickej energie pre svojich koncových odberateľov zvýšené náklady spôsobené ich povinnosťou nakupovať elektrickú energiu vyrobenú

z určitých zdrojov energie za zákonom stanovené sadzby, ak táto kompenzácia nevyplýva zo zákonnej povinnosti, ale len praxe. V takom prípade totiž poplatok nemožno považovať za povinný (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. januára 2023, DOBELS HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, body 34 až 37, ako aj citovanú judikatúru).

167 V prejednávaných veciach zo skutkových zistení Všeobecného súdu, ktoré Súdnemu dvoru neprináleží preskúmať, vyplýva, že rozhodnutie BNetzA z roku 2011 ukladalo prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť vyberať spornú prirážku od používateľov sústav. Vzhľadom na skutkové zistenia Všeobecného súdu v bodoch 12, 68 a 94 napadnutého rozsudku, ktoré Súdnemu dvoru neprináleží preskúmať, je tiež nesporné, že toto rozhodnutie stanovovalo metódu, podľa ktorej výšku spornej prirážky mali každoročne určovať prevádzkovatelia prenosových sústav.

168 S prihliadnutím na judikatúru pripomenutú v bode 166 tohto rozsudku treba pritom konštatovať, že sumy vyplývajúce z povinného poplatku, ktorý je rovnako ako sporná prirážka uložený regulačným opatrením, ktoré identifikuje subjekty, hoci aj súkromné, zodpovedné za výber tohto poplatku od platiteľov tiež identifikovaných týmto opatrením, a ktoré vymedzuje metódu umožňujúcu určiť výšku uvedeného poplatku a jeho každoročnú úpravu, pochádzajú zo „štátnych prostriedkov“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Konkrétne, keďže ten istý poplatok má svoj pôvod v regulačnom opatrení, ktoré ukladá prevádzkovateľom sústavy povinnosť vyberať ho, nemožno tvrdiť, že je len výsledkom praxe.

169 V tejto súvislosti je irelevantné, že regulačné opatrenie stanovuje len povinnosť prevádzkovateľov sústav vyberať spornú prirážku, pričom výslovne nestanovuje povinnosť platiť túto prirážku používateľmi sústav. Potrebný účinok zákonnej povinnosti vyberať uvedenú prirážku totiž nevyhnutne zahŕňa symetrickú povinnosť platiteľov platiť tento poplatok.

170 V treťom rade, pokiaľ ide o kompenzáciu nákladov spojených so sporným oslobodením, Všeobecný súd sa na jednej strane s odkazom na rozhodnutie BNetzA z roku 2011 stotožnil v bodoch 91, 92 a 95 napadnutého rozsudku s konštatovaním Komisie v spornom rozhodnutí, podľa ktorého mechanizmus spornej prirážky zabezpečuje prevádzkovateľom sústav úplnú kompenzáciu straty príjmov, ktorá im vznikla z dôvodu sporného oslobodenia, pretože výška tejto prirážky bola prispôsobená sume zdrojov požadovaných z dôvodu tohto oslobodenia.

171 Posúdenie, podľa ktorého metóda určenia výšky spornej prirážky stanovená rozhodnutím BNetzA z roku 2011 mala umožniť pokryť všetky náklady spojené so sporným oslobodením, pritom patrí do posúdenia skutkových okolností Všeobecným súdom, ktoré v súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 111 tohto rozsudku Súdnemu dvoru neprináleží preskúmavať v štádiu odvolania, ak neexistuje žiadne tvrdenie o skreslení.

172 Po druhé, pokiaľ ide o straty príjmov v dôsledku platobnej neschopnosti, ktorú ekonomicky znášajú prevádzkovatelia distribučnej sústavy, Všeobecný súd v bode 95 napadnutého rozsudku konštatoval, že takáto strata príjmov nepredstavuje stratu príjmov v zmysle dotknutej schémy a je odôvodnená skutočnosťou, že vzťahy medzi prevádzkovateľmi sústavy a konečnými platiteľmi spornej prirážky sú súkromnoprávnymi vzťahmi.

173 Z judikatúry Súdneho dvora pritom vyplýva, že finančné prostriedky pochádzajúce z povinných príspevkov uložených právnou úpravou štátu, ktoré sú spravované a rozdeľované v zmysle tejto právnej úpravy, sa môžu považovať za „štátne prostriedky“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, aj

keď sú ich správou poverené subjekty, ktoré nie sú verejnými orgánmi (rozsudky z 19. decembra 2013, Association Vent De Colère! a i., C-262/12, EU:C:2013:851, bod 25, ako aj z 15. mája 2019, Achema a i., C-706/17, EU:C:2019:407, bod 54).

174 Pokiaľ takéto subjekty, podobne ako prevádzkovatelia sústav, podliehajú povinnosti vyberať dotknuté poplatky, okolnosť, že vzťahy medzi týmito prevádzkovateľmi a konečnými platiteľmi spornej prirážky sú súkromnoprávnymi vzťahmi, nebráni tomu, aby sa finančné prostriedky pochádzajúce z tejto prirážky považovali za „štátne prostriedky“. To isté platí pre okolnosť, že straty príjmov, vrátane nedoplatkov spornej prirážky, znášajú v prípade platobnej neschopnosti uvedení prevádzkovatelia.

175 V tejto súvislosti je pravda, ako tvrdí AZ, že jej argumentácia pred Všeobecným súdom sa netýkala pohľadávok zodpovedajúcich nedoplatkom spornej prirážky, ale pohľadávok zodpovedajúcich nedoplatkom sieťových poplatkov používateľom, ktorý neoprávnene využíval sporné oslobodenie v priebehu daného roka a ktorý nebol schopný dodatočne zaplatiť dlžný sieťový poplatok. Ako však tvrdí Komisia, takéto pohľadávky v podstate patria medzi obchodné pohľadávky vyplývajúce zo súkromnoprávnych vzťahov, podobne ako pohľadávky zodpovedajúce nedoplatkom spornej prirážky. Argumentácia spoločnosti AZ bola teda v každom prípade odsúdená na neúspech z dôvodov uvedených v bodoch 173 a 174 tohto rozsudku, takže toto pochybenie Všeobecného súdu je neúčinné.

176 Po tretie, pokiaľ ide o uzavreté distribučné sústavy, Všeobecný súd sa v bode 96 napadnutého rozsudku domnieval, že prevádzkovatelia uzavretých distribučných sústav nie sú „prevádzkovateľmi sústavy“ v zmysle zákona o podpore kogenerácie tepla a elektrickej energie a podliehajú spornej prirážke, rovnako ako koneční odberatelia elektrickej energie.

177 Treba pritom konštatovať, že AZ z vecného hľadiska nespochybňuje ani jeden z týchto dvoch dôvodov a bez toho, aby preukázala skreslenie skutkových okolností a vnútroštátneho práva Všeobecným súdom, len tvrdí, že prevádzkovateľom uzavretých distribučných sústav vznikli v súvislosti so sporným oslobodením straty príjmov. Takúto argumentáciu treba teda v štádiu odvolania odmietnuť ako neprípustnú.

178 Po štvrté, pokiaľ AZ v rámci tretej časti svojho prvého odvolacieho dôvodu, ktorú je potrebné v tejto fáze preskúmať, tvrdí, že Všeobecný súd nezohľadnil jej tvrdenie týkajúce sa neexistencie náhrady „iných nákladov“ spojených so sporným oslobodením, stačí uviesť, že takéto tvrdenie v žalobe podanej v prvostupňovom konaní neuviedla. Všeobecnému súdu preto nemožno vytýkať, že ich riadne nezohľadnil.

179 S prihliadnutím na vyššie uvedené dôvody sa musí druhá časť druhého odvolacieho dôvodu predloženého AZ zamietnuť ako sčasti neprípustná, sčasti neúčinná a sčasti nedôvodná. Druhá časť jediného odvolacieho dôvodu predloženého Spolkovou republikou Nemecko musí byť zamietnutá ako nedôvodná.

O štátnej kontrole

– *Argumentácia účastníkov konania*

180 AZ treťou časťou svojho druhého odvolacieho dôvodu a Spolková republika Nemecko treťou časťou svojho jediného odvolacieho dôvodu v podstate vytýkajú Všeobecnému súdu, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že nad prostriedkami pochádzajúcimi zo spornej prirážky existuje štátna kontrola.

181 Komisia namieta, že tvrdenia AZ sú sčasti neprípustné, neúčinné alebo nedôvodné. Domnieva sa, že tretia časť jediného odvolacieho dôvodu predloženého Spolkovou republikou Nemecko je nedôvodná a ako v každom prípade neúčinná.

– *Posúdenie Súdnym dvorom*

182 Ako vyplýva z judikatúry citovanej v bodoch 131 až 134 tohto rozsudku, existencia dane alebo iných poplatkov, ktoré sú podľa vnútroštátnej právnej úpravy povinné a sú spravované a prerozdeľované v súlade s touto právnou úpravou, a existencia štátnej kontroly nad predmetnými sumami predstavujú dve alternatívne kritériá umožňujúce identifikovať „štátne prostriedky“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

183 V prejednávaných veciach Všeobecný súd v bode 98 napadnutého rozsudku konštatoval, že sporná prirážka predstavuje parafiškálny poplatok alebo povinný poplatok zahŕňajúci použitie „štátnych prostriedkov“ v zmysle tejto judikatúry. Ako teda vyplýva z bodov 152 až 179 tohto rozsudku, spoločnosti AZ a Spolkovej republike Nemecko sa nepodarilo preukázať, že toto konštatovanie Všeobecného súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia.

184 Uvedené zistenie pritom samo osebe postačuje na konštatovanie, že dotknuté opatrenie bolo poskytnuté zo „štátnych prostriedkov“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ bez toho, aby bolo potrebné skúmať, či dotknuté sumy boli pod štátnou kontrolou.

185 Tretia časť druhého dôvodu predloženého spoločnosťou AZ a tretia časť jediného odvolacieho dôvodu Spolkovej republiky Nemecko sú tak neúčinné.

186 Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov a s prihliadnutím na výhrady uvedené v bode 145 tohto rozsudku vyplýva, že prvé tri časti druhého odvolacieho dôvodu uvedeného na podporu odvolania vo veci C-792/21 P, ako aj jediný odvolací dôvod uvedený na podporu odvolania vo veci C-793/21 P treba zamietnuť v celom rozsahu.

O štvrtej časti druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-792/21 P

Argumentácia účastníkov konania

187 AZ tvrdí, že Všeobecný súd sa v bodoch 8 a 128 až 131 napadnutého rozsudku dopustil nesprávnych právnych posúdení pri určení referenčného rámca zvoleného Komisiou na účely analýzy selektívnej povahy sporného opatrenia.

188 Po prvé sa Všeobecný súd nesprávne domnieval, že Komisia nevychádzala len z osobitného sieťového poplatku upraveného v § 19 ods. 2 StromNEV z roku 2011. Mal dospieť k záveru, že Komisia mala preskúmať všetky osobitné sieťové poplatky, a to poplatky uvedené v § 19 ods. 1 a 3 StromNEV 2011, čo však neurobila.

189 Po druhé Všeobecný súd nesprávne vyložil vnútroštátne právo, keď pri definovaní tohto referenčného rámca dospel k nesprávnemu záveru, že sieťové poplatky sú porovnateľné. Na rozdiel od toho, čo uviedol, sa poplatok pre anticyklických odberateľov nevypočítava podľa metódy fyzickej stopy.

190 Podľa Komisie je táto časť čiastočne neprípustná a v celom rozsahu nedôvodná.

Posúdenie Súdnym dvorom

191 Podľa ustálenej judikatúry z článku 256 ZFEÚ, z článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a z článku 169 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora vyplýva, že v odvolaní musia byť presne uvedené napádané časti rozsudku, ktorého zrušenie sa navrhuje, ako aj právne tvrdenia, ktoré osobitným spôsobom podporujú tento návrh. Odvolanie, v ktorom sú iba zopakované žalobné dôvody a tvrdenia už uvedené pred Všeobecným súdom a ktoré neobsahuje argumentáciu osobitne smerujúcu k označeniu právnych vád, ktorými je poznačený napadnutý rozsudok, túto požiadavku nespĺňa. Takéto odvolanie totiž v skutočnosti predstavuje návrh na opätovné posúdenie žaloby podanej na Všeobecný súd, čo nepatrí do právomoci Súdneho dvora (rozsudok z 22. septembra 2020, Rakúsko/Komisia, C-594/18 P, EU:C:2020:742, bod 91 a citovaná judikatúra).

192 Vo svojom prvom tvrdení uvedenom na podporu tejto časti jej druhého odvolacieho dôvodu sa AZ pritom v podstate obmedzuje na opakovanie svojej výhrady uvedenej pred Všeobecným súdom bez toho, aby uviedla osobitné dôvody, pre ktoré sa Všeobecný súd mal dopustiť nesprávneho právneho posúdenia v bodoch 128 až 131 napadnutého rozsudku. Toto tvrdenie je preto neprípustné.

193 Pokiaľ ide o druhé tvrdenie uvedené spoločnosťou AZ na podporu tejto časti druhého odvolacieho dôvodu, je pravda, ako bolo uvedené v bode 114 tohto rozsudku, že bod 8 napadnutého rozsudku je nepresný. Nič v odôvodneniach uvedených v bodoch 128 až 131 napadnutého rozsudku však neumožňuje dospieť k záveru, že táto nepresnosť mala vplyv na posúdenie porovnateľnosti sieťových poplatkov vymedzujúcich referenčný rámec. AZ síce tvrdí opak, ale nepreukázala ho. Jej tvrdenie je teda nedôvodné.

194 Zo všetkých týchto dôvodov treba štvrtú časť druhého odvolacieho dôvodu uvedeného na podporu odvolania vo veci C-792/21 P zamietnuť ako čiastočne neprípustnú a čiastočne nedôvodnú.

195 Druhý dôvod uvedený na podporu tohto odvolania treba preto zamietnuť v celom rozsahu.

O treťom odvolacom dôvode vo veci C-792/21 P

Argumentácia účastníkov konania

196 Tretím odvolacím dôvodom uvedeným na podporu svojho odvolania vo veci C-792/21 P AZ poukazuje na porušenie zásady zákazu diskriminácie, ktorého sa mal Všeobecný súd dopustiť v bode 141 napadnutého rozsudku. Všeobecný súd nezohľadnil rozdielne zaobchádzanie vyplývajúce z príkazu na vymáhanie pomoci v súvislosti s uplatňovaním prechodného režimu. Posúdenie Všeobecného súdu, podľa ktorého tento režim nie je v prejednávanej veci relevantný, je odôvodnené odkazom na bod 132 tohto rozsudku. Podľa spoločnosti AZ je však nepochopiteľné, že Všeobecný súd nepreskúmal právnu situáciu existujúcu v čase prijatia sporného rozhodnutia vo vzťahu k uvedenému režimu. Okolnosť, že tento režim nebol Komisii oznámený, nie je presvedčivým odôvodnením na to, aby sa ním nezaoberal. Ak by Všeobecný súd považoval uvedený režim za relevantný a preskúmal argumentáciu spoločnosti AZ, dospel by, pokiaľ ide o existenciu diskriminácie, k odlišnému záveru.

197 Komisia tvrdí, že tento odvolací dôvod nie je len neprípustný, ale aj neúčinný a v každom prípade nedôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

198 Na úvod treba konštatovať, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, tento odvolací dôvod je prípustný. Týmto dôvodom AZ v podstate Všeobecnému súdu vytýka, že porušil zásadu zákazu diskriminácie, keď v bode 141 napadnutého rozsudku v spojení s jeho bodom 132 zamietol jej tvrdenia založené na diskriminačnej povahe príkazu na vymáhanie pomoci. Hoci AZ vo svojej argumentácii opakuje niektoré tvrdenia, ktoré už uviedla pred Všeobecným súdom, nič to nemení na tom, že konkrétne kritizuje dôvody, pre ktoré Všeobecný súd odmietol relevantnosť týchto tvrdení.

199 V prvom rade treba uviesť, že Všeobecný súd v napadnutom rozsudku zamietol uvedené argumenty AZ v bode 141 tohto rozsudku v spojení s jeho bodom 132. V tejto súvislosti uviedol, že každý odkaz na prechodný režim, ktorý nebol predmetom sporného rozhodnutia a neuplatňoval sa na odberateľov základného zaťaženia, na ktorých sa vzťahuje toto rozhodnutie, je v rámci preskúmania zákonnosti režimu založeného na sporných opatreniach neúčinný. Navyše prechodný režim nebol Komisii oznámený.

200 Takýto záver nevychádza z nesprávneho právneho posúdenia.

201 Podľa ustálenej judikatúry je totiž zrušenie protiprávnej pomoci prostredníctvom vymáhania zákonitým dôsledkom konštatovania jej protiprávnosti a vedie k obnoveniu predchádzajúcej situácie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. decembra 2005, Unicredito Italiano, C-148/04, EU:C:2005:774, bod 113, ako aj z 21. decembra 2016, Komisia/Aer Lingus a Ryanair Designated Activity, C-164/15 P a C-165/15 P, EU:C:2016:990, bod 116). Pokiaľ ide o vymáhanie protiprávnej pomoci, treba tak, na rozdiel od tvrdenia spoločnosti AZ, odkázať nie na právnu úpravu účinnú v čase prijatia napadnutého rozhodnutia, ale na právnu úpravu platnú pred poskytnutím tejto pomoci.

202 V tejto súvislosti judikatúra, ktorú uvádza AZ, podľa ktorej zákonnosť rozhodnutia v oblasti štátnej pomoci musí súd Únie posudzovať v závislosti od informácií, ktoré mala Komisia k dispozícii v čase, keď toto rozhodnutie prijala (rozsudok zo 7. februára 1979, Francúzsko/Komisia, 15/76 a 16/76, EU:C:1979:29, bod 7), nie je relevantná. Táto judikatúra sa totiž týka inej otázky, než je otázka uvedená v tomto odvolacom dôvode, keďže sa týka otázky, na základe akých skutkových okolností možno preskúmať zákonnosť napadnutého aktu.

203 Okrem toho treba dodať, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora, príjemcovia protiprávnej pomoci, ktorí sú povinní ju vrátiť, sa zjavne nenachádzajú v rovnakej situácii ako osoby, ktoré z pomoci nemali prospech a netýka sa ich vymáhanie, takže nemožno hovoriť o odlišnom zaobchádzaní v podobných situáciách, pri porušení zásady rovnosti zaobchádzania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. decembra 2016, Komisia/Aer Lingus a Ryanair Designated Activity, C-164/15 P a C-165/15 P, EU:C:2016:990, bod 117).

204 Z toho vyplýva, pričom nie je dotknutá otázka, či je prechodný režim ako taký zlučiteľný s právom Únie, ktorá je pre túto vec irelevantná, že tretí odvolací dôvod, ktorý AZ uviedla na podporu svojho odvolania vo veci C-792/21 P, musí byť zamietnutý ako nedôvodný.

205 V dôsledku toho, keďže všetky dôvody uvedené na podporu hlavných odvolaní vo veciach C-792/21 P a C-793/21 P boli zamietnuté, tieto odvolania sa musia zamietnuť v celom rozsahu.

O trovách

206 Podľa článku 184 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne aj o trovách konania. Podľa článku 138 ods. 1 a 2 tohto rokovacieho poriadku uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe jeho článku 184 ods. 1 účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté, a ak je viac účastníkov konania, ktorí vo veci nemali úspech, Súdny dvor medzi nich rozdelí náhradu trov konania.

207 V prejednávanej veci AZ úspech vo všetkých svojich návrhoch týkajúcich sa hlavného odvolania vo veci C-792/21 P a Spolková republika Nemecko vo všetkých svojich návrhoch týkajúcich sa hlavného odvolania vo veci C-793/21 P a Komisia nemala úspech vo všetkých svojich návrhoch týkajúcich sa vzájomných odvolaní v týchto veciach.

208 Za týchto okolností je spravodlivé rozhodnúť tak, že každý účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. Hlavné odvolania a vzájomné odvolania sa zamietajú.

2. AZ, Spolková republika Nemecko a Európska komisia znášajú svoje vlastné trovy konania.

Podpisy